

Jaarlijks verslag

**Verantwoording van het gebruik van
een andere onderwijstaal dan het
Nederlands**

Analyse academiejaar 2006-2007

Inhoudstafel

Inleiding	p. 2
Analyse	p. 3
A. Doelstellingen en resultaten	p. 3
B. Anderstalige opleidingsonderdelen	p. 4
1. Algemene vaststellingen	p. 4
2. Opleidingsonderdelen die een andere taal tot voorwerp hebben en in die taal worden gedoceerd	p. 6
3. Anderstalige opleidingsonderdelen in Nederlandstalige opleidingen die gedoceerd worden door anderstalige of gastprofessoren	p. 6
4. Anderstalige opleidingsonderdelen waarvoor de instelling kan aantonen dat de andere taal een meerwaarde voor de student en de functionaliteit van de opleiding meebrengt	p. 6
C. Beperkingen op de regels vermeld in §1 van artikel 91	p. 7
1. Voor de bacheloropleidingen is het gebruik van een andere taal dan het Nederlands beperkt tot 10% van het totale opleidingsprogramma van de bacheloropleiding	p. 7
2. Voor bachelors- en masteropleidingen: studenten hebben het recht om een examen in het Nederlands af te leggen (uitgez. Art.91§1-1° en 3°)	p. 9
D. Anderstalige opleidingen	p. 9
1. Initiële opleidingen	p. 8
2. Voortgezette opleidingen	p. 11
3. Opleidingen met internationaal karakter	p. 13
4. Hogere Zeevaartschool	p. 13
E. Informatie over de toetsing van de adequate taalbeheersing door de Nederlandstalige docenten van de andere taal in functie van hun vakgebied	p. 14
F. Andere onderdelen van het verslag	p. 15
1. Communicatie met de studenten	p. 15
2. Overzicht van de kennistoetsen	p. 15
3. Gedragscode	p. 17
Conclusies	p. 18
Bijlagen	

Inleiding

Artikel 91 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (Structuurdecreet) regelt het gebruik van de onderwijstaal in de hogescholen en universiteiten.

In uitvoering van artikel 91, §6 hebben de instellingen voor de derde maal een jaarlijks verslag inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands ingediend. De bedoeling van deze jaarrapporten is om het taalbeleid van de instellingen te kunnen opvolgen en om na te gaan hoe dit taalbeleid kadert binnen de desbetreffende decretale voorschriften.

Hierna volgt een analyse van de jaarverslagen van de instellingen met betrekking tot het jaar 2006-2007 waarin getracht wordt om een samenvattend beeld te geven van de huidige praktijk op basis van de rapportering.

In bijlage 2 vindt u, ter informatie, de desbetreffende decretale bepalingen uit het Structuurdecreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 11 juni 2004 dat uitvoering geeft aan artikel 91, §6. (bijlage 3).

In opvolging van dit besluit werd aan de instellingen een sjabloon 2006-2007 bezorgd als basis voor de rapportering (bijlage 1).

De verslagen van de universiteiten en hogescholen zijn toegevoegd op Cd-rom. Alle universiteiten en hogescholen hebben een verslag ingediend.

Analyse

A. Doelstellingen en resultaten

De instellingen benadrukken overwegend dat zij hun taalbeleid kaderen binnen het internationaliseringsbeleid van de instelling. Hierbij wordt het belang onderstreept van het aantrekkelijker maken van het opleidingsaanbod voor buitenlandse studenten en wordt het onderwijs in vreemde taal als waardevol en doeltreffend aspect van 'internationalisation @ home' beklemtoond. De doelstelling van 'internationalisation @ home' is om alle studenten, ook zij die niet via uitwisselingsprogramma's naar het buitenland gaan, de kans te geven om internationale ervaringen op te doen ondermeer via contacten met buitenlandse studenten.

Als belangrijke troeven van een meer anderstalig aanbod worden naar voorgeschoven:

- studenten voorbereiden op een internationale arbeidsmarkt;
- het bevorderen van meertaligheid bij studenten en docenten;
- bevorderen van studentenuitwisselingen.

Een meer internationaal studentenpubliek biedt de kans om buitenlandse studenten te laten kennis maken met de Nederlandse taal en cultuur. Specifieke aandacht in dit verband gaat naar het bijscholen van het Nederlands van deze studenten.

De noodzaak aan een goede kennis van de gedoceerde onderwijstaal zowel bij de docenten als studenten wordt sterk benadrukt. Hiertoe wordt veel aandacht besteed aan het toegankelijk maken van taalcursussen.

Enkele instellingen profileren zich meer explicieter wat het aantrekken van buitenlandse studenten betreft en ontwerpen specifiek in dit kader integrale anderstalige programma's voor buitenlandse studenten.

Binnen de Associatie Universiteit Gent werken momenteel de vier partnerinstellingen een gemeenschappelijk taalbeleid uit.

Enkele instellingen wijzen op de noodzaak van een versoepeling van de taalregeling om een meer internationaal gericht onderwijsbeleid te kunnen voeren. Voornamelijk de voorwaarde van een equivalente Nederlandstalige opleiding wordt als zware belasting beschouwd.

Wat resultaten betreft is er zoals verder uit de rapportering blijkt geen merkbare evolutie of zijn er geen ingrijpende wijzigingen vast te stellen. Hoewel sommige instellingen van een lichte stijging spreken zowel van het anderstalig aanbod op niveau van de opleidingsonderdelen en de opleidingen als wat het aantal inschrijvers betreft.

B. Anderstalige opleidingsonderdelen

1. Algemene vaststellingen

Samengevat kunnen we stellen dat de instellingen in uitvoering van artikel 91, §1 hiernavolgende aanpak hebben wat het gebruik van een andere taal op niveau van de opleidingsonderdelen betreft:

1. Ten behoeve van uitwisselingsstudenten worden relevante opleidingsonderdelen naast het Nederlands ook in het Engels gedoceerd of wordt een specifiek programma voor buitenlandse studenten aangeboden.
2. De anderstalige opleidingsonderdelen die onderdeel uitmaken van een Nederlandstalige opleiding worden meestal niet specifiek ontworpen. Wel wordt het aanbod van de anderstalige opleidingsonderdelen voor de buitenlandse studenten als keuzevak opengesteld voor studenten uit de Nederlandstalige opleiding.
3. Vaak ook worden opleidingsonderdelen die onderdeel zijn van het onderwijsprogramma van de volledig anderstalige opleiding, vb. postgraduaatsopleidingen of master-na-masteropleiding, als keuzevak aangeboden in een Nederlandstalige opleiding.
4. In veel gevallen wordt een equivalent opleidingsonderdeel in het Nederlands aangeboden, voornamelijk in het professioneel hoger onderwijs waar de decreetgever verplicht om de leerstof van een anderstalig opleidingsonderdeel ook in het Nederlands te doceren of aan te brengen (vb. via het ter beschikking stellen van een Nederlandstalige cursus of Nederlandstalige toelichtingen).
5. In de meeste gevallen betreft het keuzevakken. Er zijn relatief weinig opleidingsonderdelen waar de student die een Nederlandstalige opleiding volgt dus verplicht wordt om een anderstalig opleidingsonderdeel in zijn geheel te volgen in een andere taal. De specifieke vaktaalvakken vb. economisch Spaans... (in opleidingen die de taal niet als voorwerp hebben) vormen hierop een uitzondering.
6. Deze aanpak heeft tot gevolg dat de anderstalige opleidingsonderdelen zoveel mogelijk door Nederlandstalige studenten samen met buitenlandse studenten worden gevolgd. Dit kadert binnen de opzet van internationalisation @ home (zie hoger).
7. Uit de rapporten blijkt dat sommige hogescholen eerder aanmoedigen om in de bacheloropleidingen geen volledige opleidingsonderdelen maar bepaalde partims van opleidingsonderdelen aan te bieden in een andere taal.
8. In dit verband dient ook opgemerkt dat uit de rapporten een stijgende interesse blijkt van de buitenlandse studenten voor cursussen in het Nederlands. Voornamelijk de Brusselse instellingen blijken veel aandacht te besteden aan het ter beschikking stellen van Nederlandse taalcursussen.
9. In de muziekopleidingen wordt meermaals beroep gedaan op buitenlandse docenten. Studenten kiezen meer specifiek voor een docent en niet voor een

instelling. Daarom worden in deze opleidingen meer anderstalige docenten aangetrokken wat tot gevolg heeft dat in meerdere opleidingsonderdelen voorbeeld muziek, bewegingsleer, de onderwijstaal een andere taal is. De eigenheid van deze opleidingen laat een afwijkend taalgebruik toe. Meestal blijft het theoretisch gedeelte vrij beperkt waardoor het gebruik van een vreemde taal zowel voor de Nederlandstalige studenten als de buitenlandse studenten die een Nederlandse docent hebben geen probleem stelt. Opleidingsonderdelen gedoceerd door anderstalige gastprofessoren kunnen in een andere taal worden gedoceerd. Zij worden wel meegerekend voor het bepalen van de grens van 10 %.

10. Het feit dat de meeste anderstalige opleidingsonderdelen als keuzevak worden aangeboden heeft tot gevolg dat er geen duidelijk zicht is op het aantal Nederlandstalige studenten dat effectief bepaalde opleidingsonderdelen in een andere taal volgt. Het aantal specifiek voor Nederlandstalige opleidingen geconcipeerde anderstalige opleidingsonderdelen blijkt zeer beperkt (zie verder).

Enkele voorbeelden ter illustratie:

- *Specifieke opleidingsprogramma's integraal in het Engels voor uitwisselingsstudenten: Study Programme for Foreign Students aan de EHSAL; International business course aan de U Gent .*
- *Enkele instellingen bieden samen binnen het studiegebied onderwijs een opleidingsoverschrijdende Engelstalige keuzemodule 'International Class' aan. Voor deze keuzemodule wordt een equivalent in het Nederlands aangeboden. Het betreft een gezamenlijk initiatief van EHSAL, Karel De Grote Hogeschool, KHBO en de Katholieke Hogeschool der Kempen.*
- *De EHSAL spreekt over een massaal inschrijven van inkomende Erasmusstudenten voor de cursussen Nederlands van EICL die georganiseerd worden in het Brussels samenwerkingsverband.*
- *Aan de Erasmushogeschool lopen specifieke pilootprojecten die taalondersteuning Nederlands beogen voor niet moedertaalsprekers.*
- *KHLeuven biedt geen volledige opleidingsonderdelen aan in andere taal maar moedigt wel aan dat bepaalde delen van opleidingsonderdelen in een andere taal worden gegeven. Ook HOWEST meldt dit in haar rapport.*
- *De Hogeschool Mechelen noteert dat de student slechts verplicht wordt om twee opleidingsonderdelen in een andere taal te volgen.*
- *De Universiteit Antwerpen merkt op dat er een toegenomen vraag is vanuit meerdere opleidingen om meer anderstalige opleidingsonderdelen te programmeren in de toekomst.*
- *Andere instellingen wijzen ook op een toename van het aantal uitwisselingsstudenten.*
- *Een Hogeschool heeft in haar reglement opgenomen dat in het eerste bachelorprogrammajaar geen anderstalige opleidingsonderdelen kunnen opgelegd worden.*
- *De Erasmushogeschool werkt naar een aangepast algemeen taalbeleid met het oog op de invoering van de EU richtlijn met betrekking tot taalcompetentie.*

2. Opleidingsonderdelen die een andere taal tot voorwerp hebben en in die taal worden gedoceerd

De hogescholen en de universiteiten hebben in hun verslagen een overzicht gemaakt van hun opleidingsonderdelen die een andere taal tot voorwerp hebben en in die taal worden gedoceerd, zowel voor hun initieel als hun postinitieel opleidingsaanbod of geven aan welke wijzigingen er ten aanzien van vorig jaar zijn.

De taalkeuze van deze opleidingsonderdelen is decretaal, zowel voor de bacheloropleidingen als de masteropleidingen, aan geen enkele beperking onderworpen.

Deze categorie omvat vanzelfsprekend het grootste aantal anderstalige opleidingsonderdelen.

De situering en het aantal van deze specifieke opleidingsonderdelen is gelijklopend met vorig jaar. Het betreft voornamelijk taalspecifieke opleidingen en economisch gerichte opleidingen.

3. Anderstalige opleidingsonderdelen in Nederlandstalige opleidingen die gedoceerd worden door anderstalige gastprofessoren

Het docentenkorps van de hogescholen en universiteiten, zeker wat het initieel aanbod betreft, bestaat uit weinig anderstalige gastprofessoren die specifiek worden aangesteld om een anderstalig opleidingsonderdeel te doceren. Het docentenkorps in de muziekoopleidingen vormt hier wel een uitzondering op (zie hoger).

Zelfs in de instellingen die zich internationaal profileren blijft het aantal gastprofessoren beperkt.

Er wordt wel sporadisch meer beroep gedaan op anderstalige gastsprekers om een deel van een opleidingsonderdeel of enkele gastcolleges te geven.

Het verhogen van het aanbod van anderstalige opleidingsonderdelen heeft dus niet noodzakelijk meer internationale docentenmobiliteit tot gevolg.

In de anderstalige master-na-masteropleidingen gebeurt dit meer.

Voorbeelden ter illustratie:

- de EHSAL geeft één gastdocent aan;
- de UA geeft twee anderstalige gastprofessoren op;
- de Erasmushogeschool telt in het studiegebied muziek en podiumkunsten 16 anderstalige gastdocenten.

4. Anderstalige opleidingsonderdelen waarvoor de instelling kan aantonen dat de andere taal een meerwaarde voor de student en de functionaliteit van de opleiding meebrengt

Op basis van de ingestuurde informatie kunnen we stellen dat dit aanbod volgens sommige instellingen licht stijgt maar beperkt blijft.

Zoals hoger aangehaald betreft het meestal keuzevakken uit de aangeboden anderstalige opleidingen of studieprogramma's specifiek gericht op buitenlandse studenten.

De meeste instellingen vermelden een motivering per opleidingsonderdeel. Als belangrijkste motiveringen worden aangehaald:

- het vertrouwd maken van de student met de taal en de vaktermen;

- het opdoen van een internationale ervaring doordat de anderstalige vakken gevolgd worden samen met buitenlandse studenten;
- verruiming van de kennis van de student;
- de aard en het onderwerp lenen zich meer tot een meertalige context;
- de meeste naslagwerken die het onderwerp van het opleidingsonderdeel omschrijven zijn in een andere taal;
- de inhoud is gebaseerd op Engelstalige concepten en Engelstalig referentiemateriaal;
- een anderstalig leertraject waar uitwisselingsstudenten aan kunnen participeren zorgt voor een internationale studiesfeer;
- communicatieve en inter-persoonlijke competenties aankweken die in een meertalige bedrijfsomgeving en in een internationale context worden verlangd;
- internationale arbeidsmarkt;
- internationale competentie ontwikkelen.

Enkele aantallen ter illustratie:

- *Plantijnhogeschool: 8 opleidingsonderdelen*
- *Hogeschool Gent: 9 opleidingsonderdelen*
- *Karel De Grote Hogeschool: 33 opleidingsonderdelen*
- *Katholieke Hogeschool Kempen: 2 opleidingsonderdelen*
- *Provinciale Hogeschool Limburg: 2 opleidingsonderdelen*
- *Katholieke Hogeschool Limburg: 2 opleidingsonderdelen*
- *Universiteit Antwerpen: 40-tal opleidingsonderdelen (stijgende vraag)*
- *Vrije universiteit Brussel: 20-tal opleidingsonderdelen*
- *Universiteit Gent: 30-tal opleidingsonderdelen*
- *Universiteit Hasselt: 2 opleidingsonderdelen*

C. Beperkingen op de regels vermeld in §1 van artikel 91

1. Voor de bacheloropleidingen is het gebruik van een andere taal dan het Nederlands beperkt tot 10% van het totale opleidingsprogramma van de bacheloropleiding

Dit betreft de belangrijkste decretale beperking op het niveau van het aanbod van opleidingsonderdelen.

Uit de redactie van de verslagen blijkt dat de toepassing van deze regel zoals nu geformuleerd in het decreet niet éénduidig is. Om het totale opleidingsprogramma te bekijken waarop de grens van 10 % wordt toegepast moet in feite rekening gehouden worden met de maximale keuzemogelijkheid van de student. Temeer daar zoals hoger aangehaald wat het anderstalig aanbod betreft het meestal gaat om keuzevakken. De 10 % regel geldt bovendien zowel wat het niveau van de gehele opleiding betreft als op niveau van de afstudeerrichting.

Voor een bacheloropleiding heeft men dus in principe de vrijheid om 18 studiepunten te doceren in een andere taal en dit geldt voor elke afstudeerrichting. De opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot voorwerp hebben en de opleidingsonderdelen gevolgd in een andere instelling vallen buiten deze 18 studiepunten.

Het blijkt echter niet altijd duidelijk uit de rapportering hoe het percentage wordt berekend. In de opleidingen worden majors, minors, verbredingsvakken en andere keuzevakken aangeboden zodat het programma van elke student dus ook wat de omvang van de gebruikte doceertaal betreft grondig kan verschillen. De meeste instellingen melden wel dat zij de maximale grens van 10 % voor de bacheloropleidingen niet bereiken.

Enkele illustraties:

- de VUB stelt bij de berekening van de grens van 10% rekening te houden met de maximale keuzemogelijkheid van de student;
- de KUL berekent blijkbaar het percentage op het aantal opleidingsonderdelen en niet op het aantal studiepunten verbonden aan de opleiding wat vanzelfsprekend een ander beeld geeft;
- de Erasmushogeschool heeft een duidelijk overzicht gemaakt van de anderstalige opleidingsonderdelen met vermelding van de taal, aantal studiepunten, naam van de opleiding waartoe het opleidingsonderdeel behoort en het % ten opzichte van de Nederlandstalige opleidingsonderdelen.

2. Voor bachelors- en masteropleidingen: studenten hebben het recht om een examen in het Nederlands af te leggen (uitgez. Art.91, §1-1° en 3°)

Uitzonderlijk weinig studenten blijken gebruik te maken van dit recht. De meeste studenten hebben de keuze om al dan niet een bepaald opleidingsonderdeel in een andere taal te volgen. Als zij hiervoor kiezen omwille van de persoonlijke meerwaarde vinden zij het duidelijk geen probleem om ook het examen in de andere taal af te leggen.

Ter illustratie:

- Aan de Katholieke Universiteit Leuven wordt de procedure om dit recht uit te oefenen decentraal opgevat en soepel geïnterpreteerd zodat hun studenten maximaal de kans zouden hebben om van dit recht gebruik te maken.
- In bepaalde instellingen is het examen zowel in het Nederlands als in het Engels beschikbaar en heeft de student de vrije keuze in welke taal hij het examen aflegt.
- Aan de Universiteit Hasselt/tUL wordt het examen van een aantal Engelstalige opleidingsonderdelen uitsluitend in het Nederlands afgenomen.

Een voorbeeld:

- Hogeschool Gent:
 - opleidingsonderdeel Principles of Knowledge Management in de bachelor bestuurskunde en publiek management: 2 studenten
 - opleidingsonderdeel Principles of Knowledge Management in de bachelor handelswetenschappen: 10 studenten

D. Anderstalige opleidingen

1. Initiële opleidingen (artikel 91, §2)

Op het niveau van het aanbod van een volledige opleiding schrijft het decreet voor dat ingeval de instelling opteert voor een gehele anderstalige opleiding een equivalente opleiding in het Nederlands moet aangeboden worden.

1. Het aantal initiële anderstalige opleidingen in het academiejaar 2006-2007 is beperkt. Op basis van de verslagen tellen we 14 Engelstalige opleidingen waarvan 6 aan de universiteiten en 8 aan de hogescholen. Er is geen wijziging van het aantal opleidingen t.o.v. het academiejaar 2005-2006. Voor al deze opleidingen is er zoals decretaal vereist een equivalente opleiding in het Nederlands voorzien.

Deze anderstalige opleidingen worden overwegend door anderstalige studenten gevolgd. Het percentage anderstalige studenten t.o.v. het Nederlandstalige studenten bedraagt bijna voor alle opleidingen meer dan 90%. Het zijn ook overwegend Nederlandstalige docenten die worden ingeschakeld in de anderstalige opleidingen. Zoals hoger aangehaald blijft het aantal anderstalige docenten ook in deze opleidingen eerder beperkt.

Een overzicht van de anderstalige initiële opleidingen met studenten- en docentengegevens vindt u terug in bijlage 4.

2. Dit academiejaar 2007-2008 is het startjaar voor de meeste initiële masteropleidingen. Uit de bijgevoegde lijst (bijlage 5) blijkt dat er een 47-tal anderstalige initiële masteropleidingen kunnen worden georganiseerd.

Het minidecreet van 16 juni 2006 voegt een paragraaf vier toe aan artikel 64 van het Structuurdecreet dat in een specifieke procedure voorziet op grond waarvan de instellingen een aanvraag tot taalwijziging moeten indienen bij de Erkenningscommissie. De Erkenningscommissie beoordeelt deze aanvragen en controleert telkens of aan de voorwaarde van equivalentie wordt voldaan. De Erkenningscommissie heeft in 2007 een aantal vragen van instellingen om een anderstalige initiële masteropleidingen te organiseren naast de Nederlandstalige initiële masteropleidingen positief beoordeeld. Het gaat over de volgende opleidingen:

Naam opleiding	Taal	Equivalente Nederlandstalige opleiding
KULeuven		
Master of Western Literature	Engelstalig	Master in de westerse literatuur
Master en langue et littérature françaises	Franstalig	Master in de taal- en letterkunde
Master of Linguistics and Literature: English	Engelstalig	Master in de taal- en letterkunde
Master of Archeology	Engelstalig	Master in de archeologie
Master of Social and Cultural Anthropology	Engelstalig	Master in de sociale en de culturele antropologie
Master of Chemistry	Engelstalig	Master in de chemie
Master of Physics	Engelstalig	Master in de fysica

Master of Mathematics	Engelstalig	Master in de wiskunde
Master of Geography	Engelstalig	Master in de geografie
Master of Astronomy and Astrophysics	Engelstalig	Master in de sterrenkunde
Master of Biology	Engelstalig	Master in de biologie
Master of Engineering: Electrical Engineering (ICT)	Engelstalig	Master in de ingenieurwetenschappen: elektrotechniek (ICT)
VUBrussel		
Master of Geography	Engelstalig	Master in de geografie
EHSAL-Europese Hogeschool Brussel		
Master in de handelswetenschappen	Engelstalig	Master of Business Administration
Katholieke Hogeschool Leuven		
Marketing (afstudeerrichting)	Engelstalig	Bachelor in het bedrijfsmanagement – afstudeerrichting marketing

De Katholieke Universiteit Leuven en de Vrije Universiteit Brussel hebben, overeenkomstig hetzelfde artikel 64, §4, een tweede aanvraag ingediend bij de Vlaamse Regering na een negatief oordeel door de Erkenningscommissie om een anderstalige initiële masteropleidingen te organiseren naast de Nederlandstalige initiële masteropleidingen.

- Katholieke Universiteit Leuven:

- een Engelstalige equivalent voor de Nederlandstalige opleiding “Master in de sterrenkunde”: “Master of Astronomy and Astrophysics”

-Vrije Universiteit Brussel:

- een Engelstalige equivalent voor de Nederlandstalige opleiding “Master in de ingenieurwetenschappen: toegepaste computerwetenschappen”: “Master of Applied Sciences and Engineering: Applied Computer Science”

- een Engelstalige equivalent voor de Nederlandstalige opleiding “Master in de ingenieurwetenschappen; computerwetenschappen: “Master of Applied Sciences and Engineering: Computer Science”

De Vlaamse Regering heeft op 8 juni 2007 een positief oordeel gegeven over deze aanvragen voor een Engelstalig equivalent.

De Groep T-Leuven Hogeschool biedt, in het kader van hun internationale strategie, in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie al hun academische bachelor- en masterprogramma’s aan in het Engels. Telkens bestaat er een equivalent in het Nederlands. Met deze opleidingen richt de instelling zich specifiek op studenten uit Azië.

Op basis van de rapportering blijken de instellingen te voldoen voor al hun anderstalige initiële opleidingen aan de voorwaarde van equivalentie.

Algemene opmerkingen

Op basis van de doorgegeven data is het niet altijd duidelijk wat het aandeel is van het anderstalig aanbod binnen bepaalde afstudeerrichtingen van een

Nederlandstalige opleiding. Het aanbod van verschillende afstudeerrichtingen is vrij. Ze worden wel opgenomen in het hogeronderwijsregister. De decretale grenzen (equivalentievoorwaarde, 10 % regel..) gelden vanzelfsprekend zowel op niveau van de opleidingen als de afstudeerrichtingen.

Verder stellen we vast dat de taal van de benaming die de instellingen geven aan de opleidingsonderdelen en opleiding niet altijd overeenstemt met de gebruikte onderwijstaal zoals deze uit het onderwijsregister en/of de studiegidsen blijkt. Een Engelstalige benaming dekt soms een opleidingsonderdeel waarvan de onderwijstaal overwegend Nederlands is en omgekeerd.

2. Voortgezette opleidingen

De instellingsbesturen bepalen vrij, in tegenstelling tot de initiële opleidingen, de onderwijstaal van de bachelor-na-bacheloropleidingen, de master-na-masteropleidingen en de opleidingstrajecten in het kader van de nascholing of bijscholing.

Opleidingsaanbod

Als bijlage 6 is een tabel toegevoegd waarin de voortgezette opleidingen aan de universiteiten en hogescholen met studenten -, en docentengegevens zijn opgenomen. De postgraduaatopleidingen en afzonderlijke modules zijn niet opgenomen in het overzicht.

De taal van de opleidingen is overwegend het Engels op enkele uitzonderingen na. Aan de Katholieke Universiteit Leuven wordt bijvoorbeeld een volledig Spaanstalige opleiding aangeboden. Decretaal moet voor een voortgezette anderstalige opleiding geen Nederlandstalige variant worden uitgebouwd.

Studentenpopulatie

De anderstalige voortgezette opleidingen worden aangeboden met het oog op het aantrekken van een internationaal studentenpubliek. De meeste studenten in de anderstalige voortgezette opleidingen zijn dan ook anderstalig. In een aantal opleidingen zitten uitsluitend anderstalige studenten.

De herkomst van deze studenten kent een grote diversiteit zonder dat een specifieke nationaliteit in het oog springt.

Een aantal opleidingen zijn bijvoorbeeld specifiek gericht voor studenten uit derde wereldlanden om hen kennis te laten maken met specialisaties en ontwikkelingen van voedingsproblemen, landbouw en rurale gebieden,

Ook Nederlandstalige studenten zijn vanzelfsprekend vrij om zich in te schrijven voor dit anderstalige aanbod.

Het aanbieden van anderstalige voortgezette opleidingen maakt het mogelijk dat Nederlandstalige studenten die in eerste instantie niet naar het buitenland trekken ook meer internationaal georiënteerde opleidingen kunnen volgen en in contact komen met buitenlandse studenten wat deze studenten ook aanzet om nadien in het buitenland verder te gaan studeren (opzet van internationalisation @home). Uitzonderlijk worden een aantal opleidingen (5-tal) uitsluitend gevolgd door Nederlandstalige studenten.

De opleidingen binnen het studiegebied Economische en toegepaste economische wetenschappen en het studiegebied Rechten gaan in op diverse deelgebieden binnen het domein: mensenrechten, internationaal recht, internationale economie. Deze anderstalige opleidingen trekken zowel buitenlandse als eigen studenten aan. Ter illustratie enkele opleidingen:

- *Opleidingen met 100% anderstalige studenten:*

- de Master of Business Administration (Executive master) aan de Universiteit Antwerpen met 116 studenten;
- de Master of Development Evaluation and Management aan de Universiteit Antwerpen (Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en –beheer) met 20 studenten;
- de Master of Laws (LLM) aan de Katholieke Universiteit Leuven met 23 studenten;
- de Master of Social Policy Analysis aan de Katholieke Universiteit Leuven met 21 studenten;
- de GAS Management aan de Universiteit Hasselt telt 24 anderstalige studenten;
- de GGS Environmental Science and Technology aan de Vrije Universiteit Brussel;
- de Master of E-Media aan de Groep T-Leuven Hogeschool.

- *Opleidingen met een groot aantal anderstalige studenten:*

- de GGG Advanced Studies in Knowledge and Information Management aan de Universiteit Gent telt 96% anderstalige studenten;
- de Master of Advanced Studies in European and Comparative Law aan de Universiteit Gent (85%);
- de Master of Legal Theory aan de Katholieke Universiteit Brussel (98% - 49 studenten);
- de GAS Social and Cultural Anthropology aan de Katholieke Universiteit Leuven met 3 Nederlandstalige en 64 anderstalige studenten;
- de GGS Molecular Biology and Biotechnology aan de Vrije Universiteit Brussel (95% - 50 studenten);
- de GVS Master of Business Administration – Campus hogeschool aan de EHSAL - Europese Hogeschool Brussel (91%);
- de GVS Master of Business Administration aan de EHSAL - Europese Hogeschool Brussel - Campus Dubai (99% - 123 studenten). Deze opleiding wordt ook aangeboden op hun Campus in Dubai.

Een volledig overzicht van het aantal Nederlandstalige en anderstalige studenten is terug te vinden in bijlage 6.

Docentenpopulatie

Het aantal anderstalige docenten in de anderstalige voortgezette opleidingen blijft beperkt niettegenstaande er in deze opleidingen vaker wordt beroep gedaan op anderstalige docenten (zie ook hoger).

In heel wat opleidingen doceren enkel Nederlandstalige docenten.

Enkele voorbeelden:

- *UGent - Master of Banking and Finance*
- *UAntwerpen - Master of Transport and Maritime Management*

- *Groep T-Leuven Hogeschool - Master of E-Media*
- In andere doceren een groter aantal anderstalige docenten:
- *KUB in de opleiding master of Legal Theory*

3. Opleidingen met internationaal karakter

De International Course Programme-opleidingen (ICP) zijn specifieke opleidingen die georganiseerd worden in het kader van de ontwikkelingssamenwerking. Ze zijn dan ook bestemd voor personen uit ontwikkelingslanden. De ICP's zijn voornamelijk gericht op de problemen van de ontwikkelingslanden en worden gekenmerkt door een pedagogische benadering die aangepast is aan de specifieke behoeften van personen uit ontwikkelingslanden.

Erasmus Mundus is een programma van de Europese Unie dat de samenwerking en mobiliteit binnen het hoger onderwijs wil stimuleren. Het moet er ook voor zorgen dat het hoger onderwijs in Europa voor de hele wereld aantrekkelijker wordt.

De ICP-opleidingen alsook de Erasmus Mundus opleidingen kunnen volledig in een andere taal worden georganiseerd. Zij worden meestal interuniversitair aangeboden. De studentenbevolking in deze opleidingen is overwegend anderstalig.

In bijlage 7 vindt u een overzicht van deze opleidingen met studenten- en docentenaantallen.

Ter illustratie enkele opleidingen:

- *Opleidingen met 100% anderstalige studenten:*
 - *Advanced Studies in Nematology (ICP)*
 - *Master of Ecological Marine Management (ICP)*
 - *International Master of Science in Rural Development (EM)*

Bepaalde hogescholen sommen in hun rapport onder deze rubriek een aantal specifieke vakken/modules/opleidingsonderdelen op die georganiseerd worden voor buitenlandse studenten en uitwisselingsstudenten. De meeste van deze trajecten worden voornamelijk aangeboden in de studiegebieden Handelswetenschappen en bedrijfskunde, Industriële wetenschappen en technologie en Gezondheidszorg.

Enkele voorbeelden:

- *XIOS Hogeschool Limburg: International Information Technology Module for Bachelors (30 studiepunten);*
- *Lessius Hogeschool: European Business Studies (30 studiepunten);*
- *Hogeschool Gent: Spanish for exchange students (3 studiepunten) / Topics in Economics (3 studiepunten);*
- *Arteveldehogeschool: International Courses on International Competences (4 studiepunten);*
- *Katholieke Hogeschool Limburg: Business Innovation in Europe (30 studiepunten).*

4. Hogere Zeevaartschool

De hogere zeevaartschool heeft een geëigende regelgeving. De positionering van deze instelling op het gebied van de taalregeling is specifiek. Zij biedt twee

opleidingen – één academische en één professionele – aan die volledig in het Nederlands alsook in het Frans worden gedoceerd.

Aan de Nederlandstalige studenten wordt enkel onderwijs aangeboden in het Nederlands en de Franstalige krijgen enkel Franstalig onderwijs. In het academiejaar 2006-2007 waren er ongeveer 60% Nederlandstalige studenten tegenover 40% Franstalige studenten.

E. Informatie over de toetsing van de adequate taalbeheersing door de Nederlandstalige docenten van de andere taal in functie van hun vakgebied

Uit de opgevraagde informatie blijkt dat de meeste instellingen in de gedragscode, die in het kader van de taalregeling verplicht moet opgesteld worden, een toetsingssysteem hebben opgenomen. Studenten moeten verplicht geraadpleegd worden over deze gedragscode. De instellingen voorzien doorgaans in een regeling waarbij de taalbeheersing van de docenten een onderdeel vormt van de studentenevaluatie.

Indien uit de onderwijsbeoordelingen blijkt dat de taalbeheersing onvoldoende wordt geacht, voorzien de meeste instellingen in een opvolgingsprocedure waarbij de docent geadviseerd of zelfs verplicht wordt om een vervolmingsopleiding te volgen. Sommige instellingen voorzien in een coachingsysteem.

Ook bij de aanwerving van het personeel bewaken de instellingen dat zij beschikken over voldoende kennis van de noodzakelijke internationale standaardtaal. Zo wordt soms ook voorafgaand aan de toewijzing van een docent de onderwijstaal getest via een taaltoets. In alle instellingen wordt dit aspect vanzelfsprekend via de interne kwaliteitszorg van de opleiding bewaakt.

De hogescholen verwijzen vaak naar het feit dat de docenten over de vereiste bekwaamheidsbewijzen bezitten in functie van hun vakgebied.

Ter illustratie:

- *de Universiteit Gent heeft in haar gedragscode zowel een speciaal evaluatiesysteem van de taalkennis van de docenten voorzien. De docenten dienen te slagen voor een speciaal daartoe ontworpen taaltest tenzij de taalbeheersing kan bewezen worden door andere middelen door het departement; De interne kwaliteitscel (KCO) waakt over de kwaliteit en het niveau van de taalkennis van de betrokken lesgever. De taalbeheersing wordt ook in de onderwijsbeoordeling van de studenten opgenomen. De faculteitsraad kan op advies van de KCO de lesgever verplichten tot het volgen van een taal cursus;*
- *de gedragscode van de Universiteit Hasselt/tUL, de KUBrussel en de KULeuven vermeldt dat de voldoende kennis van de voor het onderwijs noodzakelijk standaardtaal van het personeel deel uitmaakt van de interne kwaliteitsbewaking;*
- *in de VUBrussel bieden de semesteriële interne studentenevaluaties de mogelijkheid om onvoldoende taalbeheersing van de docenten op te sporen. Elk negatief resultaat maakt het voorwerp uit van een opvolgingsprocedure;*
- *Hogeschool West-Vlaanderen: de kwaliteitscontrole over de taalbeheersing van de medewerkers verloopt via het goedgekeurde selectie- en evaluatiereglement.*

Sommige instellingen hebben een specifiek systeem van toetsing uitgewerkt.

Ter illustratie:

- aan de Karel de Grote Hogeschool-KH Antwerpen wordt de adequate kennis van de onderwijstaal voorafgaand aan de toewijzing van een docent aan een opleidingsonderdeel nagegaan door middel van een mondelinge toetsing met het hoofd van het Centrum voor Talen van de hogeschool;
- bij de Hogeschool Gent wordt systematisch bij alle studenten die een Engelstalig opleidingsonderdeel volgen, op het einde van het opleidingsonderdeel een enquête afgenomen waarin ze op anonieme wijze hun evaluatie van het opleidingsonderdeel bekend kunnen maken.

Concluderend kan gesteld worden dat uit de rapportering een stijgende aandacht blijkt voor de kwaliteit van de doceertaal zowel vanuit het oogpunt van de studenten als de docenten. Dit is ook een proces dat moet groeien. Door meertalig aanbod wordt onrechtstreeks de meertaligheid zowel van de docent als de student gestimuleerd.

Bijlage 8: overzicht per instelling.

F. Andere onderdelen van het verslag

1. Communicatie met de studenten

De informatie in het kader van de anderstalige opleidingsonderdelen en anderstalige opleidingen kunnen door de studenten worden geraadpleegd via verschillende kanalen:

- website van de instelling
- trajectwijzer
- onderwijs- en examenreglement
- elektronische leeromgeving Toledo
- studiegids / studiefiches
- departementale wegwijs
-

In de KULeuven kunnen docenten ook per opleidingsonderdeel bijkomende informatie over de taalregeling geven via het elektronische leerplatform.

In de meeste instellingen is de onderwijstaal de gangbare communicatie, zowel schriftelijk als mondeling, tussen de docenten en hun studenten.

In een aantal instellingen verloopt de communicatie met hun studenten enkel in het Nederlands. Soms wordt er alleen van afgeweken in het kader van de onderwijsactiviteiten die worden gedoceerd door een gastprofessor of voor opleidingen die een vreemde taal tot onderwerp hebben.

2. Overzicht van de kennistoetsen

Het flexibiliseringsdecreet bepaalt expliciet dat de toelating tot de eerste inschrijving, zowel in een Nederlandstalige als anderstalige opleiding, afhankelijk kan gemaakt

worden van het slagen voor een kennistoets in de taal waarin de opleiding wordt georganiseerd.

De taalvereisten worden bepaald in de onderwijsreglementen van de instellingen. Voor de Erasmusstudenten wordt hierop een uitzondering gemaakt.

Doorgaans vragen de instellingen een bewijs van kennis van de onderwijstaal aan een anderstalige student. Als blijkt dat een student zijn taalkennis onvoldoende is, verplichten sommige instelling hem een taalcursus te volgen.

De resultaten van de kennistoetsen zijn in de instellingen meestal bindend voor de student om hem al dan niet toe te laten. De geldigheid van de resultaten van de afgenomen kennistoetsen zijn soms beperkt in tijd.

Een aantal instellingen nemen echter geen kennistoetsen af. Er zijn ook instellingen die trouwens geen gebruik maken van de mogelijkheid om de toegang tot een opleiding afhankelijk te stellen van het slagen van een toets over de taalkennis van de student.

De instellingen geven in hun rapporten meestal een nauwkeurige oplijsting van de door hun afgenomen kennistoetsen.

Ter illustratie enkele voorbeelden:

- *aan de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen hadden 3 van de 4 geteste kandidaten het vereiste niveau;*
- *in de Erasmushogeschool wordt gestart vanaf de eindcompetenties verworven in het secundair onderwijs;*
- *aan de EHSAL werden 39 taaltesten Nederlands afgelegd – 27 kandidaten slaagden;*
- *aan de KUBrussel wordt in hun reglement met betrekking tot de toelating in een Nederlandstalige bacheloropleiding extra taalvoorwaarden vermeld;*
- *de Vrije Universiteit Brussel legt voorafgaandelijk het niveau van de vereiste taalkennis vast op advies van de organiserende faculteit;*
- *aan de Universiteit Antwerpen waren er 100 studenten die deelnamen aan een taaltest Nederlands waarvan er 57 slaagden;*
- *aan de Universiteit Gent hebben in totaal 1295 studenten een taaltest afgelegd (Nederlands of Engels). Er wordt niet meegedeeld wat het slaagpercentage is.*

Voor de Engelse taalproeven wordt vooral gebruik gemaakt van bestaande taalproeven met bepaalde minimum scores:

- TOEFL (Test of English as Foreign Language)
- IELTS (International English Language Testing System)

Soms wordt een gelijkwaardige toets afgenomen door het instituut voor taalonderwijs verbonden aan de instelling.

Voor de Nederlandse taalproef wordt onder andere gebruik gemaakt van:

- Nederlands staatsexamen
- CNaVT (Certificaat Nederlands als Vreemde Taal) (Project van de Katholieke Universiteit Leuven, België en de Universiteit van Amsterdam, Nederland, onder auspiciën van de Nederlandse Taalunie)

3. Gedragscode

De instellingsbesturen stellen, na raadpleging van de studenten, een gedragscode op en leggen ze vast in het onderwijs- en examenreglement. De gedragscode en de evaluatie door de studentenraad van de code maken deel uit van de jaarlijkse taalrapportering.

Zoals vorige jaren stellen we vast dat de omvang van de gedragscodes aardig verschilt van instelling tot instelling. Een aantal instellingen nemen gewoon de decretale voorschriften over. Hier tegenover zijn er instellingen die grondig te werk gaan en een uitgebreide code opstellen.

De studentenraad wordt doorgaans geraadpleegd alvorens de gedragscode wordt goedgekeurd. Als onderdeel van de onderwijs- en examenreglementering wordt deze gedragscode zo wie zo naderhand aan de studenten voorgelegd.

Doorgaans vermelden de instellingen in hun gedragscode het recht dat een student heeft om over de leerstof in het Nederlands te worden geëxamineerd. Zij vermelden tevens de aanvraagprocedure hoe de studenten hun recht kunnen doen gelden voor het afleggen van een examen in het Nederlands.

In de codes is ook meestal een systeem opgenomen om de taalbeheersing van het onderwijzend personeel te toetsen (zie hoger).

Enkele voorbeelden waarop de inspraak van de student gebeurt:

- *KHLimburg: de studentenraad heeft tijdens haar vergadering van mei 2006 de onderwijsregeling van het academiejaar 2005-2006 geëvalueerd en de ontwerp tekst van de onderwijsregeling 06 - 07 goedgekeurd.*
- *Erasmushogeschool: er is aan de Studentenraad een advies gevraagd over het volledige onderwijsreglement 2006-2007. De gedragscode betreffende de taalregeling is niet gewijzigd. De studentenraad formuleerde geen opmerkingen over de gedragscode betreffende de taalregeling.*
- *Universiteit Antwerpen: de studentenraad heeft enkele opmerkingen geformuleerd: bijvoorbeeld - verklarende woordenlijst toevoegen met een correcte vertaling van de Engelstalige terminologie*
- *In de EHSAL zijn studenten met stemrecht opgenomen in de Raad van Bestuur, de studentenraad wordt dan ook niet afzonderlijk geraadpleegd over de gedragscode en de toepassing ervan. De studentenraad kan wel gebruik maken van haar adviesrecht. De studenten worden trouwens ook betrokken bij het overleg rond de uitbreiding van het aanbod van de anderstalige opleidingsonderdelen.*
- *In de Raad van Bestuur van de Vrije Universiteit Brussel en in de Onderwijsraad zijn er vertegenwoordigers van de studentenraad opgenomen.*
- *In de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende heeft de studentenraad geen evaluatie gegeven van de toepassing van hun gedragscode. In de toekomst zal aan de studentenraad gevraagd worden om hier aandacht aan te besteden.*

Conclusies

De decreetgever heeft een aantal duidelijke beperkingen gesteld aan het gebruik van een andere taal dan het Nederlands in het hoger onderwijs. Hoe worden de in artikel 91 van het Structuurdecreet gestelde limieten ingevuld door de instellingen?

Het is de derde maal dat de instellingen in uitvoering van dit artikel een rapport indienen. In de analyse van de rapporten werd getracht om een samenvattend beeld te geven van de huidige praktijk op basis van de rapportering. Na enkele jaren moet eventueel overwogen worden om aan de hand van de rapporten een grondige evaluatie van het taalbeleid uit te voeren met een bevraging van studenten en docenten.

De rapportering geeft geen merkbare evolutie of ingrijpende wijzigingen aan inzake het anderstalig aanbod zowel wat de omvang als het aantal inschrijvers betreft ten aanzien van vorige twee jaren.

Het beeld is zeer gevarieerd. Er zijn nog steeds een aantal instellingen die melden geen anderstalig aanbod te hebben.

Hierna volgende enkele overwegend aanwezige vaststellingen:

- Er wordt meer aandacht besteed aan hoe het taalbeleid kadert binnen internationalisering van het hoger onderwijs. Dit uit zich in een aantal gemeenschappelijke initiatieven en een gerichte werking rond internationalisation@home;
- Enkele instellingen profileren zich meer specifiek om een buitenlands studentenpubliek aan te trekken;
- De anderstalige vakken die worden aangeboden betreffen voornamelijk keuzevakken. De Nederlandstalige student behoudt dus meestal de keuze om zijn opleiding volledig in het Nederlands te volgen;
- Er blijkt een stijgende interesse voor taalcursussen zowel van student als docent;
- Uit de rapportering blijkt ook een stijgende aandacht voor de kwaliteit van de doceertaal;
- Studenten maken weinig gebruik van het recht dat ze hebben om examens in het Nederlands af te leggen;
- De studentenpopulatie van anderstalige opleidingen is grotendeels anderstalig;
- Volgend taalrapport zal, gezien in het academiejaar 2007/2008 in principe de eerste masters zijn gestart, een duidelijke stijging aangeven van het anderstalig initieel aanbod met equivalente opleiding in het Nederlands.
- De instellingen geven aan dat zij de 10 % regel respecteren. Het is echter niet evident om, rekening houdend met de ruime keuzemogelijkheden van de studenten wat afstudeerrichtingen, opties, major en minor vakken enz. betreft, op te volgen wat de student effectief binnen zijn opleidingsprogramma aan anderstalige vakken volgt;
- Overwegend wordt het Engels gebruikt als anderstalige doceertaal;
- Overwegend worden Nederlandstalige docenten ingeschakeld in de anderstalige opleidingen en voor het doceren van anderstalige opleidingsonderdelen.

Het taalbeleid kadert binnen het internationaliseringsbeleid van de instellingen. Toch geven de rapporten de indruk dat er nog een onvoldoende samenhangend taalbeleid aan de basis ligt. De sporadisch genomen initiatieven groeien vanuit de opleiding en vanuit de faculteiten maar zijn niet altijd gedragen worden door een gemeenschappelijke visie.

In dit verband lijkt het aangewezen om in het kader van het internationaliseringsbeleid een gemeenschappelijk doorgedreven taalbeleid en strategie te ontwikkelen binnen de associaties.

Bijlage 1: sjabloon

Verantwoording van het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands

1. Doelstellingen en resultaten

De instelling beschrijft de doelstellingen en resultaten die worden beoogd met het taalbeleid van de instelling.

De instelling geeft voornamelijk weer welke specifieke accenten zij als instelling vooropstellen en of er ten aanzien van vorige jaren bepaalde wijzigingen in het taalaanbod en het taalbeleid zijn vast te stellen.

2. Anderstalige opleidingsonderdelen - INITIELE OPLEIDINGEN

2.1. Opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd

- studiegebied
- naam van de opleiding
- naam opleidingsonderdeel
- taal opleidingsonderdeel
- aantal studiepunten

Voorzover de rapportering van vorig jaar reeds een duidelijk overzicht van deze gegevens omvat volstaat het om de gewijzigde of nieuwe gegevens mee te delen.

2.2. Anderstalige opleidingsonderdelen in Nederlandstalige opleidingen die gedoceerd worden door anderstalige gasthoogleraren of gastprofessoren

- studiegebied
- naam van de opleiding
- naam opleidingsonderdeel
- taal opleidingsonderdeel
- aantal studiepunten

Voor zover mogelijk dient ook aangegeven te worden of er beroep wordt gedaan op buitenlandse gastlectoren om vb. enkele colleges te doceren.

2.3. aantal anderstalige (gast)docenten die opleidingsonderdelen of delen van opleidingsonderdelen in een andere taal doceren

aantal per studiegebied

2.4. aantal Nederlandstalige (gast)docenten die opleidingsonderdelen of delen van opleidingsonderdelen in een andere taal doceren

aantal per studiegebied

2.5. Anderstalige opleidingsonderdelen waarvoor de instelling kan aantonen dat de andere taal een meerwaarde voor de student en de functionaliteit van de opleiding meebrengt

(met toevoeging van een expliciete motivering)

- studiegebied
- naam van de opleiding
- naam opleidingsonderdeel
- taal opleidingsonderdeel
- aantal studiepunten

2.6. De instellingen geven aan hoe zij aan de beperkingen opgenomen in artikel 91 §1 tegemoetkomen.

De belangrijkste beperking betreft de regel dat voor de bacheloropleidingen het gebruik van een andere taal dan het Nederlands wordt beperkt tot 10 % van de omvang van het opleidingsprogramma. Voor het bepalen van die grens worden de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot voorwerp hebben niet meegenomen evenmin de anderstalige opleidingsonderdelen die studenten aan een andere instelling van hoger onderwijs volgen (artikel 91 §1 1° en 3°).

In de rapportering wordt specifiek per opleiding het percentage anderstalige opleidingsonderdelen aangeduid in verhouding tot het gehele opleidingsprogramma

2.7. Voor bachelors- en mastersopleidingen: studenten hebben het recht om een examen in het Nederlands af te leggen (uitgez. Art.91§1-1° en 3°)

Hoeveel studenten maken hierover gebruik per studiegebied? Voorziet de instelling in een specifieke procedure om dit aan te vragen?.

Duidt het aantal afgenomen examens in het Nederlands aan.

2.8. Informatie over de toetsing van de adequate taalbeheersing door de Nederlandstalige docenten van de andere taal in functie van hun vak gebied

3. Anderstalige opleidingsonderdelen - VOORTGEZETTE OPLEIDINGEN

Overzicht van alle opleidingsonderdelen aangeboden in andere taal

- studiegebied
- naam van de opleiding
- naam opleidingsonderdeel
- taal opleidingsonderdeel
- aantal studiepunten

Voorzover de rapportering van vorig jaar reeds een duidelijk overzicht van deze gegevens omvat volstaat het om de gewijzigde of nieuwe gegevens mee te delen.

4. Anderstalige opleidingen

4.1. Overzicht van de anderstalige opleidingen aangeboden in een andere taal van de initiële opleidingen:

(uitgezonderd ICP-opleidingen en masters Erasmus Mundus - cfr. punt 5)

- studiegebied
- naam anderstalige opleidingen
- onderwijstaal van de opleiding
- aantal Nederlandstalige en anderstalige studenten + de procentuele verhouding van de anderstalige studenten t.o.v. de Nederlandstalige studenten
- land van herkomst van de anderstalige studenten (met aantal)
- aantal anderstalige (gast)docenten
- aantal Nederlandstalige docenten
- naam equivalente Nederlandstalige opleidingen
- aantal studenten in de equivalente Nederlandstalige opleidingen

Gelieve tevens per opleiding het volgende te vermelden:

- omschrijving van het specifieke karakter van het programma ten behoeve van de buitenlandse studenten
- eventuele verwijzing naar de samenwerkingsovereenkomst (art. 91 § 2 - 2de lid)

4.2. Overzicht van de anderstalige opleidingen aangeboden in een andere taal van de voortgezette opleidingen:

(uitgezonderd ICP-opleidingen en masters Erasmus Mundus - cfr. punt 5)

- studiegebied
- naam anderstalige opleidingen
- onderwijstaal van de opleiding
- aantal Nederlandstalige en anderstalige studenten + de procentuele verhouding van de anderstalige studenten t.o.v. de Nederlandstalige studenten
- land van herkomst van de anderstalige studenten (met aantal)
- aantal anderstalige (gast)docenten
- aantal Nederlandstalige docenten

5. Opleidingen met internationaal karakter

Overzicht van de International Course Programme-opleidingen en de mastersopleidingen Erasmus Mundus

- studiegebied
- naam van de opleiding
- aantal Nederlandstalige en anderstalige studenten + de procentuele verhouding van de anderstalige studenten t.o.v. de Nederlandstalige studenten
- aantal Nederlandstalige docenten
- aantal anderstalige (gast)docenten

6. Andere onderdelen van het verslag

6.1. Informatie over de communicatie

Hoe gebeurt de communicatie (schriftelijk en mondeling) met de studenten in het kader van de anderstalige opleidingsonderdelen?

6.2. Overzicht van de kennistoetsen

- Wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in anderstalige opleidingen de toegang tot deze opleidingen afhankelijk te stellen van het slagen voor een toets over de voldoende kennis van de gebruikte onderwijstaal (artikel 20 van het Flexibiliseringsdecreet)?
- oplijsting van de afgenomen kennistoetsen: naam opleiding - taal

6.3. Gedragscode

- gedragscode opgenomen in het onderwijsreglement
- evaluatie door de studentenraad van de toepassing van de gedragscode

Bijlage 2

DECRETALE BEPALINGEN UIT HET DECREET VAN 4 APRIL 2003 BETREFFENDE DE HERSTRUCTURERING VAN HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN

Afdeling 9. - Taalregeling

Art. 90. De bestuurstaal in de hogescholen en universiteiten is het Nederlands.

Art. 91. § 1. De onderwijstaal in hogescholen en universiteiten is het Nederlands.

In de bachelors- en in de mastersopleidingen kan evenwel een andere taal worden gebruikt voor de volgende opleidingsonderdelen :

- 1° de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd;
- 2° de opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gasthoogleraren of gastprofessoren;
- 3° de anderstalige opleidingsonderdelen die, met instemming van het instellingsbestuur, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs.

Het instellingsbestuur kan tevens beslissen dat in beperkte mate voor opleidingsonderdelen een andere taal dan het Nederlands wordt gebruikt wanneer de meerwaarde voor de studenten en de functionaliteit voor de opleiding blijkt uit de expliciet gemotiveerde beslissing daartoe en op voorwaarde dat de hiervoor aangewezen docent de andere taal op adequate wijze beheerst.

In geen geval kan eenzelfde opleidingsonderdeel, behalve in de gevallen hierboven vermeld in het tweede lid, 1° en 3°, en in de gevallen waarin het opleidingsonderdeel door een anderstalige gastdocent wordt gedoceerd, volledig in een andere taal aangeboden worden.

Voor de bachelorsopleidingen is het gebruik van een andere taal dan het Nederlands beperkt tot ten hoogste 10% van de omvang van het opleidingsprogramma; voor het bepalen van die grens worden de opleidingsonderdelen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3°, niet meegerekend.

In het hoger professioneel onderwijs geldt bovendien de beperking dat over de leerstof die in een andere taal wordt aangeboden, behalve in de gevallen vermeld in het tweede lid, 1° en 3°, nooit een examen afgenomen kan worden, tenzij dezelfde leerstof ook in het Nederlands werd aangebracht of gedoceerd.

Met inachtneming van het voorgaande hebben de studenten het recht over een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands werd gebruikt, examen in het Nederlands af te leggen, met uitzondering van de opleidingsonderdelen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3°.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1, kan het instellingsbestuur bachelors- en mastersopleidingen volledig in een andere taal dan het Nederlands aanbieden indien het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten zijn ontworpen op voorwaarde dat er in dezelfde instelling een equivalente opleiding in het Nederlands wordt aangeboden.

Desgevallend kan het aanbod van een anderstalige opleiding en van de equivalente opleiding in het Nederlands worden verwezenlijkt door samenwerking en taakverdeling tussen voor de betrokken opleiding bevoegde instellingen binnen eenzelfde provincie zonder dat afbreuk gedaan wordt aan het recht van de student om een volledige opleiding in het Nederlands te volgen overeenkomstig de voorschriften van § 1.

Voor de toepassing van deze paragraaf worden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant als één geheel beschouwd.

Voorafgaand aan het indienen van de omvormingsvoorstellen zoals bedoeld in de artikelen 123 en 125 moet er een akkoord tussen de instellingen zijn als de equivalente opleiding niet aan dezelfde instelling wordt aangeboden. Dit akkoord wordt bij het omvormingsdossier gevoegd.

§ 3. In afwijking van het bepaalde in §§ 1 en 2, kan het instellingsbestuur mastersopleidingen in een andere taal dan het Nederlands aanbieden indien het gaat om opleidingsprogramma's die specifiek in het kader van het International Course Programme van ontwikkelingssamenwerking ten behoeve van buitenlandse studenten zijn ontworpen **of indien het gaat om mastersopleidingen van Erasmus Mundus.** (gewijzigd door artikel 107 van het decreet van 30-4-2004, inwerkingtreding 1-1-2003)

§ 4. In afwijking van § 1, bepaalt het instellingsbestuur de onderwijstaal in de bachelorsopleidingen waarvoor de inschrijving alleen openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van bachelor, de mastersopleidingen waarvoor de inschrijving alleen openstaat voor personen die reeds in het bezit van een graad van master, en in de onderwijs- en andere studieactiviteiten die als nascholing of bijscholing worden georganiseerd bedoeld in artikel 17.

§ 5. Het instellingsbestuur stelt terzake een gedragscode op na raadpleging van de studenten en legt deze vast in het onderwijs- en examenreglement.

§ 6. Het instellingsbestuur geeft rekenschap over zijn beleid inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands in een jaarlijks verslag met een overzicht van de doelstellingen en resultaten onderbouwd door kwantitatieve gegevens en over de wijze waarop het de betreffende decretale voorschriften heeft gehandhaafd. Dit verslag wordt aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd binnen de drie maanden na het einde van het academiejaar.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen betreffende de wijze van verantwoording.

Bijlage 3:

11 JUNI 2004. - Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de regeling van de wijze van verantwoording van het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands

De Vlaamse Regering,

Gelet op het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, inzonderheid op artikel 91;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 11 maart 2004;

Gelet op het advies nr. 37.166/1 van de Raad van State, gegeven op 27 mei 2004, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK I. - Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° anderstalige docent : een docent die niet voldoet aan één van de voorwaarden opgesomd in 6°;

2° anderstalige student : een student die niet voldoet aan één van de voorwaarden opgesomd in 7°;

3° decreet : decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen;

4° instelling : een hogeschool of een universiteit;

5° instellingsbestuur : het bestuur van een hogeschool of een universiteit;

6° Nederlandstalige docent : een docent die voldoet aan één van de volgende voorwaarden :

a) geslaagd zijn voor een toets over de voldoende kennis van het Nederlands, of

b) in het bezit zijn van ten minste één Nederlandstalig diploma op grond waarvan men is benoemd of aangesteld, of

c) gedurende minstens drie jaren aan een Nederlandstalige instelling voor hoger onderwijs hebben gedoceerd in het Nederlands;

7° Nederlandstalige student : een student die voldoet aan één van de volgende voorwaarden :

a) geslaagd zijn voor een toets over de voldoende kennis van het Nederlands, of

b) ten minste één leerjaar in Nederlandstalig secundair onderwijs met vrucht hebben voltooid, of

c) geslaagd zijn verklaard voor een opleiding, of één of meerdere opleidingsonderdelen, met een totale studieomvang van ten minste 60 studiepunten in Nederlandstalig hoger onderwijs;

8° studentenraad : de raad bedoeld in artikel II.48 het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van

het hoger onderwijs in Vlaanderen. In afwachting van de inwerkingtreding van bedoeld decreet wordt de studentenraad bedoeld, omschreven in artikel 62 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap of in artikel 282, respectievelijk 300 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

HOOFDSTUK II. - Jaarlijks verslag

Afdeling 1. - Doelstellingen en resultaten

Art. 2. Het instellingsbestuur verantwoordt in een jaarlijks verslag zijn beleid inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands met een overzicht van de doelstellingen en resultaten. Dit overzicht toont aan dat de specifieke aard, de inrichting of de kwaliteit van het onderwijs dan wel de herkomst van de studenten een ander taalgebruik dan het Nederlands verantwoorden.

Afdeling 2. - Decretale voorschriften en kwantitatieve gegevens

Onderafdeling 1. - Anderstalige opleidingsonderdelen

Art. 3. Het instellingsbestuur geeft een overzicht van de opleidingsonderdelen die in andere onderwijstaal dan het Nederlands worden aangeboden, met specificering van de taal in kwestie, het aantal studiepunten, de naam van de opleiding en het aantal examens, dat in het Nederlands werd afgenomen over die opleidingsonderdelen.

Daarnaast bevat dit overzicht ten minste de volgende kwantitatieve gegevens :

1° het aantal anderstalige (gast)docenten die opleidingsonderdelen in een andere taal doceren;

2° het aantal Nederlandstalige docenten die opleidingsonderdelen in een andere taal doceren.

Dit overzicht geeft tevens de wijze aan waarop de instelling het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands voor bepaalde opleidingsonderdelen op basis van artikel 91, § 1, van het decreet respecteert aan de hand van :

1° de motivering van de meerwaarde voor de student en functionaliteit van de opleiding;

2° de aanduiding van het percentage anderstalige opleidingsonderdelen ten aanzien van de omvang van het volledige opleidingsprogramma van een opleiding;

3° de toetsing van de adequate taalbeheersing door de Nederlandstalige docenten van de andere taal in functie van hun vakgebied.

Onderafdeling 2. - Anderstalige opleidingen

Art. 4. Het instellingsbestuur geeft een overzicht van de bachelors- of mastersopleidingen die volledig in een andere onderwijstaal dan het Nederlands aangeboden worden met specificering van de andere onderwijstaal en de graad van de opleiding.

Daarnaast bevat dit overzicht tenminste de volgende kwantitatieve gegevens :

1° het aantal anderstalige studenten en het aantal Nederlandstalige studenten in de anderstalige opleiding;

- 2° het aantal studenten in de equivalente opleiding in het Nederlands;
- 3° het aantal anderstalige (gast)docenten in de anderstalige opleidingen;
- 4° het aantal Nederlandstalige docenten in de anderstalige opleidingen.

Het instellingsbestuur geeft de wijze aan waarop het de bepalingen van artikel 91, §§ 2 en 3 inzake het volledig aanbieden van een bachelors- of mastersopleiding in een andere onderwijstaal respecteert aan de hand van :

- 1° de omschrijving van de specifieke gerichtheid van een opleidingsprogramma op buitenlandse studenten;
- 2° de aanduiding van de equivalente opleidingen in het Nederlands, met eventuele verwijzing naar een samenwerkingsovereenkomst;
- 3° de herkomst van de studenten met aanduiding van de procentuele verhouding anderstalige studenten ten aanzien van Nederlandstalige studenten die de anderstalige opleiding volgen.

Onderafdeling 3. - Opleidingen met een internationaal karakter

Art. 5. Het instellingsbestuur geeft, indien van toepassing, een overzicht van de International Course Programme-opleidingen en de mastersopleidingen van Erasmus Mundus.

Dit overzicht bevat tenminste de volgende kwantitatieve gegevens :

- 1° het aantal anderstalige studenten en het aantal Nederlandstalige studenten in de opleidingen;
- 2° het aantal Nederlandstalige docenten en het aantal anderstalige (gast)docenten in de opleidingen.

Onderafdeling 4. - Andere onderdelen van het verslag

Art. 6. Het verslag bevat een overzicht van de kennistoetsen inzake het Nederlands of een andere onderwijstaal die in uitvoering van artikel 70 van het decreet werden afgenomen.

Art. 7. De gedragscode opgenomen in het onderwijsreglement en de evaluatie door de studentenraad van de toepassing van deze gedragscode maken deel uit van het verslag.

HOOFDSTUK III. - Slotbepalingen

Art. 8. De bepalingen van dit besluit treden in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005.

Art. 9. De Vlaamse minister, bevoegd voor het Hoger Onderwijs, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 11 juni 2004.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

B. SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

M. VANDERPOORTEN

Bijlage 4: aangeboden initiële anderstalige opleidingen tijdens het academiejaar 2006-2007

Instelling	studiegebied	soort	taal	naam opleiding	Nederlandstalige studenten	anderstalige studenten	% a.s. tov N.s.	Nederlandstalige docenten	Anderstalige docenten
KULeuven	Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	IBA	E	Bachelor of Philosophy	3	33	92%	32	3
Nederlands equivalent: bachelor in de wijsbegeerte met 211 studenten									
KULeuven	Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	LIC	E	Master of Philosophy	1	34	97%	29	3
Nederlands equivalent: licentiaat in de wijsbegeerte met 94 studenten									
KULeuven	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	IBA	E	Bachelor of Theology and Religious Studies	0	41	100%	35	1
Nederlands equivalent: bachelor in de Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschappen met 253 studenten									
KULeuven	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	LIC	E	Master of Religious Studies	1	50	98%	38	2
Nederlands equivalent: licentiaat in de Godsdienstwetenschappen met 48 studenten									
KULeuven	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	LIC	E	Licentiate in Canon Law	0	20	100%	14	1
Nederlands equivalent: licentiaat in het kerkelijk recht met 17 studenten									
VU Brussel (samen met ULB)	Economische en toegepaste economische wetenschappen	LIC	E	Master of Management Science (*)	0	41	100%	-	-
Variant binnen de opleiding handelsingenieur met 122 studenten									
EHSAL - Europese Hogeschool Brussel	Handelwetenschappen en bedrijfskunde	IBA	E	Bachelor of Business Administration	39	92	70%	17 in 1 ^{ste} jaar 16 in 2 ^{de} jaar	1
Nederlands equivalent: bachelor in de handelwetenschappen met 524 studenten									
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	IBA	E	Bachelor of Industrial Sciences: Electromechanical Engineering	2	14	88%		
Nederlands equivalent: bachelor in de industriële wetenschappen: elektromechanica met 388 studenten									

Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	IBA	E	Bachelor of Industrial Sciences: Chemical Engineering	2	21	91%		
Nederlands equivalent: bachelor in de industriële wetenschappen: chemie met 144 studenten									
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	IBA	E	Bachelor of Industrial Sciences: Electronic Engineering	2	45	96%		
Nederlands equivalent: bachelor in de industriële wetenschappen: elektronica-ICT met 166 studenten									
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	2C	E	Electromechanics option Automation (oude structuur)	0	4	100%		
Nederlands equivalent: licentiaat Electromechanica optie Automatisering met 36 studenten									
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	2C	E	Electronics option Information and Communication Technology (oude structuur)	0	4	100%		
Nederlands equivalent: licentiaat Elektronica optie ICT met 24 studenten									
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	2C	E	Electronics option Design Technology (oude structuur)	1	9	90%		
Nederlands equivalent: licentiaat Elektronica optie Ontwerptechnieken met 22 studenten									
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	2C	E	Chemistry option Biochemistry (oude structuur)	1	6	86%		
Nederlands equivalent: licentiaat Chemie optie Biochemie met 25 studenten									
Totaal docenten voor Groep T Leuven								50	0

(*) Is eigenlijk een afstudeerrichting binnen handelsingenieur. Alle Nederlandstalige studenten zitten in de Nederlandstalige afstudeerrichting.

Bijlage 5: overzicht van de anderstalige initiële masteropleidingen die normaliter gestart zijn in het academiejaar 2007-2008 met uitzondering van de ICP-opleidingen

Universiteiten

Instelling	Studiegebied	Naam opleiding	Taal	Studiepunten	Equivalent Nederlands
UHasselt	Economische en toegepaste economische wetenschappen	Management	Engels	60	toegepaste economische wetenschappen
VUBrussel	Economische en toegepaste economische wetenschappen	Management Science	Engels	120	toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur
VUBrussel	Economische en toegepaste economische wetenschappen	Management	Engels	60	bedrijfskunde
VUBrussel	Sociale gezondheidswetenschappen	Human Ecology	Engels	60	International Course Programme
VUBrussel	Wetenschappen	Ecological and Marine Management	Engels	120	International Course Programme
VUBrussel	Wetenschappen	Environmental Sciences	Engels	60	milieuwetenschappen
VUBrussel	Wetenschappen	Biomolecular Sciences	Engels	120	biomoleculaire wetenschappen
VUBrussel	Wetenschappen	Geography	Engels	60	geografie
VUBrussel	Toegepaste wetenschappen	Applied Sciences and Engineering: Computer Science	Engels	120	ingenieurswetenschappen: computerwetenschappen
VUBrussel	Toegepaste wetenschappen	Applied Sciences and Engineering: Applied Computer Science	Engels	120	ingenieurswetenschappen: toegepaste computerwetenschappen
VUBrussel	Toegepaste biologische wetenschappen	Molecular Biology	Engels	120	International Course Programme

VU Brussel	Gecombineerd studiegebied	Water Resources Engineering	Engels	120	International Course Programme
VU Brussel	Gecombineerd studiegebied	Physical Land Resources	Engels	120	International Course Programme
UGent	Toegepaste wetenschappen	Textile Engineering	Engels	120	ingenieurwetenschappen: materiaalkunde afst. textielkunde
UGent	Wetenschappen	Nematology	Engels	120	International Course Programme
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Aquaculture	Engels	120	International Course Programme
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Environmental Sanitation	Engels	120	International Course Programme
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Food Technology	Engels	120	International Course Programme
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Nutrition and Rural Development	Engels	120	Momenteel Erasmus Mundus
UGent	Gecombineerd studiegebied	Physical Land Resources	Engels	120	International Course Programme
UA Antwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	Economic Policy	Engels	60	toegepaste economische wetenschappen: economisch beleid
UA Antwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	Culture Management (latere start)	Engels	60	cultuurmanagement
UA Antwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	Organisational Management (latere start)	Engels	60	organisatie management
UA Antwerpen	Wetenschappen	Ecological and Marine Management	Engels	120	International Course Programme
UA Antwerpen	Toegepaste biologische wetenschappen	Molecular Biology	Engels	120	International Course Programme
KU Leuven	Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	Philosophy	Engels	60	wijsbegeerte

KULeuven	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	Theology and Religious Studies	Engels	60	godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen
KULeuven	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	Law, Religion and Society	Engels	60	recht, relegie en samenleving
KULeuven	Taal- en letterkunde	Linguistics and Literature: English	Engels	60	taal- en letterkunde
KULeuven	Taal- en letterkunde	langue et littérature françaises	Frans	60	taal- en letterkunde
KULeuven	Taal- en letterkunde	Western Literature	Engels	60	westerse literatuur
KULeuven	Gecombineerd studiegebied	European Studies: Transnational and Global Perspectives	Engels	60	Europese studies: transnationale en mondiale perspectieven
KULeuven	Archeologie en kunstwetenschappen	Archaeology	Engels	60	archeologie
KULeuven	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	Criminology	Engels	60	criminologische wetenschappen
KULeuven	Psychologie en pedagogische wetenschappen	Educational Studies	Engels	60	educatieve studies
KULeuven	Psychologie en pedagogische wetenschappen	Social and Cultural Anthropology	Engels	120	sociale en culturele antropologie
KULeuven	Sociale gezondheidswetenschappen	Human Sexuality Studies	Engels	120	seksuologie
KULeuven	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	Rehabilitation Sciences and Physiotherapy	Engels	120	revalidatiewetenschappen en kinesithérapie
KULeuven	Wetenschappen	Molecular and Cellular Biophysics	Engels	120	biochemie en biotechnologie

KULeuven	Wetenschappen	Soft Condensed Matter Science	Engels	60	wetenschap van de zachte materie
KULeuven	Wetenschappen	Statistics	Engels	120	statistiek
KULeuven	Wetenschappen	Geography	Engels	60	geografie
KULeuven	Wetenschappen	Astronomy and Astropysics	Engels	60	sterrenkunde
KULeuven	Wetenschappen	Physics	Engels	60	fysica
KULeuven	Wetenschappen	Chemistry	Engels	60	chemie
KULeuven	Wetenschappen	Biology	Engels	60	biologie
KULeuven	Wetenschappen	Mathematics	Engels	60	wiskunde
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	Engineering: Materials Engineering	Engels	120	ingenieurswetenschappen: materiaalkunde
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	Engineering: Electrical Engineering (ICT)	Engels	120	ingenieurswetenschappen: elektrotechniek (ICT)
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Molecular Biology	Engels	120	International Course Programme
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Food Technology	Engels	120	International Course Programme
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Tropical Natural Resources Management	Engels	120	land- en bosbeheer
KULeuven	Gecombineerd studiegebied	Water Resources Engineering	Engels	120	International Course Programme
KULeuven	Gecombineerd studiegebied	Earth Observation	Engels	120	aardobservatie
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Food Technology	Engels	120	International Course Programme
KULeuven	Gecombineerd studiegebied	Bio-informatics	Engels	120	bio-ingenieurswetenschappen: cel- en gentechnologie

(Gecombineerd studiegebied: resorteert opleidingen die niet in één studiegebied zijn thuis te brengen)

Hogescholen

Instelling	Studiegebied	Naam opleiding	Taal	Studiept	Equivalent Nederlands
Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Business Administration	Engels	60	handelswetenschappen
Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Business Information Systems	Engels	60	bestuurlijke informatiesystemen
Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Business Economics and Management	Engels	60	beleidseconomie en het beleid
Groep T Hogeschool Leuven	Industriële wetenschappen en technologie	Industrial Sciences: Chemical Engineering	Engels	60	industriële wetenschappen: chemie
Groep T Hogeschool Leuven	Industriële wetenschappen en technologie	Industrial Sciences: Biochemical Engineering	Engels	60	industriële wetenschappen: biochemie
Groep T Hogeschool Leuven	Industriële wetenschappen en technologie	Industrial Sciences: Electromechanica Engineering	Engels	60	industriële wetenschappen: elektromechanica
Groep T Hogeschool Leuven	Industriële wetenschappen en technologie	Industrial Sciences: Electronic Engineering	Engels	60	industriële wetenschappen: elektronica-ICT
Hogeschool voor Wetenschap & Kunst	Architectuur	Architecture	Engels	120	architectuur

Bijlage 6: anderstalige voortgezette opleidingen 2006-2007

Instelling	studiegebied	soort	taal	naam opleiding	Nederlandstalige studenten	anderstalige studenten	% a.s. tov N.s.	Nederlandstalige docenten	Anderstalige docenten
UGent	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of American Studies	20	21	53%	4	4
UGent	Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	GGG	E	Advanced Studies in Knowledge and Information Management	1	25	96%	allen N	geen
UGent	Taal- en letterkunde	MNM	E	Master of Advanced Studies in Linguistics	3	2	40%	6	1
UGent	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of European Criminology and Criminal Justice Systems	15	4	21%	7	0
UGent	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of Advanced Studies in European and Comparative Law	4	23	85%	31	6
UGent	Wetenschappen	MNM	E	Master of Molecular Biotechnology	27	23	46%	17	0
UGent	Wetenschappen	MNM	E	Master of Marine and Lacustrine Sciences	9	1	10%	21	0
UGent	Wetenschappen	MNM	E	Master of Applied Microbial Systematics	6	3	33%	14	0
UGent	Wetenschappen	MNM	E	Master of Statistical Data Analysis	29	4	12%	15	2
UGent	Gecombineerde studiegebieden	GGG	E	Advanced Studies in Biomedical and Clinical Engineering	2	10	83%	32	0
UGent	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Nuclear Engineering		9		11	7
UGent	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Advanced Studies in Textile Engineering	0	4	100%	4	29
UGent	Economische en toegepaste economische wetenschappen	GGG	E	Advanced Studies in Operations and Technology Management	12	6	33%	9	1
UGent	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Advanced Accounting	7	4	36%	6	0
UGent	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Banking and Finance	11	5	31%	10	0
UGent	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Marketing Analysis	11	3	21%	4	0

UGent	Diergeneeskunde	MNM	E	Master of Laboratory Animal Science	31	4	12%	17	0
UGent	Farmaceutische wetenschappen	MNM	E	Master of Applied Pharmaceutical Sciences	1	4	80%	15	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	GAS	E	Complementary Studies in Agricultural Development	5	13	72%	34	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	GGS	E	Advanced Studies in Agricultural Development	2	10	80%	Afh. van opgenomen keuzevakken	0
KUBrussel	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E/F	Master of Legal Theory	1	49	95%	6	11
KUBrussel	Politieke en sociale wetenschappen	MNM	E	Master of Quantitative Analysis in the Social sciences	34	22	39%	6+3 ass	3+1 ass
UAntwerpen	Taal- en letterkunde	MNM	E	Master of Advanced Studies in Linguistics	4	1	20%	7	0
UAntwerpen	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of American Studies	24	16	40%	9	3
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Global Management	18	30	62%	16	0
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Finance	5	20	80%	6	0
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	GGS	E	Banking	12	0	0%	7	0
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Business Administration (Executive master)	0	116	100%	9	1
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Transport and Maritime Management	4	30	88%	16	0
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Transport and Maritime Economics	2	16	88%	13	0
UAntwerpen	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Globalisation and Economic Development (IOB)	0	16	100%	9	In het IOB werken ze met anderstalige gastdocenten

UAntwerpen	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Gouvernance and Development (IOB)	3	20	87%	13	In het IOB werken ze met anderstalige gastdocenten
UAntwerpen	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Development Evaluation and Management (IOB)	0	20	100%	10	In het IOB werken ze met anderstalige gastdocenten
UHasselt	Economische en toegepaste economische wetenschappen	GAS	E	Management	0	24	100%	14	0
KULeuven	Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	MNM	E	Master of Philosophy (MPhil)	9	9	50%	31	3
KULeuven	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	MNM	E	Master of Advanced Studies in Theology and Religion	3	47	94%	51	4
KULeuven	Taal- en letterkunde	MNM	SP	Máster en Estudios Ibéricos e Iberoamericanos	12	10	45%	7	4
KULeuven	Taal- en letterkunde	MNM	E	Master of Advanced Studies in Linguistics	3	5	63%	0	2
KULeuven	Geschiedenis	MNM	E	Master of Medieval and Renaissance Studies	4	3	43%	13	2
KULeuven	Geschiedenis	MNM	E	Master of "Europe and the World 1500-2000 studies: Expansion, Exchange, Globalization"	8	7	47%	12	4
KULeuven	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	GGS	E	European Criminology	1	7	88%	5	2
KULeuven	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of Laws (LLM)	0	23	100%	33	5
KULeuven	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of European Social Security	4	8	67%	4	3
KULeuven	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of Laws in European and International Taxation	1	7	88%	0	2
KULeuven	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of Laws in Energy and Environmental Law	1	11	92%	2	0

KULeuven	Psychologie en pedagogische wetenschappen	GAS	E	Social and Cultural Anthropology	3	64	96%	28	3
KULeuven	Psychologie en pedagogische wetenschappen	GAS	E	Educational Studies	1	37	97%	23	1
KULeuven	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Advanced Studies in Economics	12	26	68%	20	5
KULeuven	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Financial Economics	10	7	41%	19	2
KULeuven	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Advanced Business Studies	12	5	29%	24	1
KULeuven	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of International Business Economics	13	14	52%	23	4
KULeuven	Politieke en sociale wetenschappen	MNM	E	Master of Conflict and Sustainable Peace Studies	2	24	92%	25	3
KULeuven	Politieke en sociale wetenschappen	MNM	E	Master of Social Policy Analysis	0	21	100%	7	12
KULeuven	Politieke en sociale wetenschappen	MNM	E	Master of European Politics and Policies	5	35	88%	19	4
KULeuven	Sociale gezondheidswetenschappen	GAS	E	Family and Sexuality Studies	0	14	100%	13	3
KULeuven	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	GAS	E	Physiotherapy	0	2	100%	0	2
KULeuven	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	GGG	E	Adapted Physical Activity	1	0	0%	-	-
KULeuven	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	GGG	E	Exercise and Sport Psychology	5	1	17%	-	-
KULeuven	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	GGG	E	Sport Management	2	0	0%	-	-
KULeuven	Wetenschappen	GAS	E	Science	0	7	100%	-	-
KULeuven	Wetenschappen	GGG	E	Science in Statistics	13	32	71%	17	5
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	GAS	E	Engineering	0	9	100%	13	2
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Industrial Management	35	50	59%	39	1
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Nuclear Engineering	5	1	17%	6	2
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Conservation of Monuments and Sites	11	33	75%	7	5
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Materials Engineering	4	21	84%	32	2
KULeuven	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Artificial Intelligence	25	29	54%	29	3

KULeuven	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Urbanism and Strategic Planning	5	25	83%	19	7
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	GAS	E	Studies in Tropical Agriculture	0	3	100%	9	2
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	GGS	E	Science in Tropical Agriculture	3	2	40%	4	3
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Oral Health Research	0	3	100%	14	2
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Forensic Odontology	1	0	0%	10	3
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care	0	1	100%	0	2
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Restorative Dentistry	13	0	0%	6	2
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Endodontics	1	0	0%	5	2
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Periodontology	1	3	75%	6	1
KULeuven	Tandheelkunde	MNM	E	Master of Orthodontics	4	0	0%	12	6
KULeuven	Farmaceutische wetenschappen	GAS	E	Pharmaceutical Sciences	0	11	100%	0	1
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	GGS	E	Science in Earth Observation	4	2	33%	7	6
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	GGS	E	Science in Bio-informatics	7	9	56%	33	2
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	GAS	E	Cultures and Development	11	22	67%	53	4
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of European Studies: European Diversity and Integration	4	58	94%	37	8
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Applied Ethics	4	20	83%	30	4
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Eastern Mediterranean Archaeology	5	5	50%	18	7
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Medical Imaging	7	24	77%	37	3
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of Financial and Actuarial Engineering	25	8	24%	5	2
VUBrussel	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	GGS	E	MBA-European Sport Management	-	-	-	-	-
VUBrussel	Wetenschappen	GGS	E	Molecular Biology and Biotechnology	3	50	94%	-	-

VUBrussel	Wetenschappen	GGS	E	Environmental Science and Technology	0	8	100%	-	-
VUBrussel	Toegepaste wetenschappen	GGS	E	Applied Computer Sciences	4	28	88%	-	-
VUBrussel	Rechten , notariaat en criminologische wetenschappen	MNM	E	Master of International and Comparative Law	4	30	88%	-	-
VUBrussel	Taal- en letterkunde	MNM	E	Master of Advanced Studies in Linguistics	4	5	56%	-	-
VUBrussel	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Business Information and Service Management	11	20	65%	-	-
VUBrussel	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Economics of International Trade and European Integration	-	-	-	-	-
VUBrussel	Economische en toegepaste economische wetenschappen	MNM	E	Master of Advanced Management Studies	6	16	73%	-	-
VUBrussel	Wetenschappen	MNM	E	Master of Computer Science	5	11	69%	-	-
VUBrussel	Toegepaste wetenschappen	MNM	E	Master of Nuclear Engineering	2	2	50%	-	-
VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of European Urban Cultures	2	2	50%	-	-
VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of American Studies	-	-	-	-	-
VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	MNM	E	Master of European Integration and Development	9	56	86%	-	-
Hogeschool Sint-Lukas Brussel	Audiovisuele en beeldende kunst	MNM	E	Master of Transmedia	5	8	70%	4	6
EHSAL - Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	GVS	E	Master of Business Administration – Campus hogeschool	5	63	91%	12	0
EHSAL - Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	GVS	E	Master of Business Administration – Campus Dubai	1	123	99%	17	2

EHSAL - Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	GVS	E	Master of Business Information Systems	2	42	95%	7	0
EHSAL - Europese Hogeschool Brussel	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	MNM	E	Master of European Business	10	24	71%	17	2
Groep T Leuven Hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie	MNM	E	Master of E-Media	0	19	100%	12	0
Hogeschool voor Wetenschap & Kunst	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	MNM	E	Master of International Business	13	15	54%	16	4

De KULeuven spreekt in hun tabellen van interne en externe docenten.

De VUBrussel heeft geen data aangeleverd ivm de docenten. In het verslag van 2005-2006 had de VUB ons cijfers gegeven van 2006-2007 vandaar het feit dat hun aantallen ongeveer dezelfde zijn.

Bijlage 7: opleidingen met een internationaal karakter 2006-2007

Instelling	studiegebied	naam opleiding	Nederlandstalige studenten	anderstalige studenten	% a.s. tov N.s.	Nederlandstalige docenten	Anderstalige docenten
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	International Master of Science in Rural Development (EM)	0	73	100%	25 (11 UG)	60 (aan andere instellingen)
UGent	Toegepaste wetenschappen	Master of Science in Photonics (EM)	5 (2 in UG)	48 (16 in UG)	89%	24 (gast)	36 (gast)
UGent	Toegepaste wetenschappen	European Master in Nuclear Fusion Science and Engineering Physics (EM)	0	19	100%	24 (gast)	74 (gast)
UGent	Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	Master of Laws in Law and Economics (EM)	3	20	87%	4	1
UGent	Wetenschappen	Advanced Studies in Nematology (ICP)	0	19	100%	17	6
UGent	Gecombineerde studiegebieden	Complementary Studies in Physical Land Resources (ICP)	1	25	96%	13 (+4 vub)	0
UGent	Gecombineerde studiegebieden	Advanced Studies in Physical Land Resources (ICP)	2	20	91%	9 (+7 VUB)	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Complementary Studies in Aquaculture (ICP)	1	23	96%	8	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Advanced Studies in Aquaculture (ICP)	1	20	95%	1 (+1 afh. van opgenomen keuzevakken)	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Complementary Studies in Food Technology (ICP)	0	28	100%	6 (+7 KUL)	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Advanced Studies in Food Technology (ICP)	2	22	92%	2 (+8 kul) + 8 (+2 KUL) voor de keuzevakken)	0

UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Complementary Studies in Food Sciences and Nutrition (ICP)	1	43	98%	11	0 (4 guest speakers)
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Complementary Studies in Environmental sanitation (ICP)	0	23	100%	8 (+4 afh. van opgenomen keuzevakken)	0
UGent	Toegepaste biologische wetenschappen	Advanced Studies in Environmental sanitation (ICP)	0	25	100%	1 (33 afh. van opgenomen keuzevakken)	0
UAntwerpen	Toegepaste biologische wetenschappen	Molecular biology (ICP)	-	-	-	-	-
UAntwerpen	Wetenschappen	Master of Ecological Marine Management (ICP)	0	9	-	(VUB)	(VUB)
UAntwerpen	Economische en toegepaste economische wetenschappen	master of Economics of International Trade and European Integration (EM)	-	-	-	-	-
UHasselt	Wetenschappen	Biostatistics (ICP)	14	95	87%	13	5
tUL	Wetenschappen	Master in Applied Statistics (ICP)	29	54	65%		
KULeuven	Bewegings- en revalidatiewetenschappen	Master of Adapted Physical Activity (EM)	3	33	92%	15	13
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	Master of Nanosciences and Nanotechnology (EM)	2	35	95%	22	2
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	Master of Bioethics (EM)	1	20	95%	3	10

KULeuven	Toegepaste wetenschappen	Master of Human settlements (ICP)	6	26	81%	17	4
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Food Technology (GAS) (ICP)	0	30	100%	8	6
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Master of Science in Food Technology (ICP)	1	11	92%	9	9
KULeuven	Toegepaste biologische wetenschappen	Molecular biology (ICP)	0	9	100%	10	16
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	Water Resources Engineering (GAS) (ICP)	0	28	100%	11	5
KULeuven	Gecombineerde studiegebieden	Master of Science of Water Resources Engineering (ICP)	6	26	81	8	5
VUBrussel	Sociale gezondheidswetenschappen	Human Ecology (GAS) (ICP)	0	33	100%	-	-
VUBrussel	Sociale gezondheidswetenschappen	Human Ecology (GGS) (ICP)	1	48	98%	-	-
VUBrussel	Wetenschappen	Master of Ecological Marine Management (ICP)	0	28	100%	-	-
VUBrussel	Toegepaste biologische wetenschappen	Molecular Biology (GGS)	2	22	92%	-	-
VUBrussel	Biomedische wetenschappen (geneeskunde – wetenschappen)	Medical and Pharmaceutical Research (GGS) (ICP)	5	21	81%	-	-
VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	Water Resources Engineering (GAS) (ICP)	-	-		-	-
VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	Master of Science of Water Resources Engineering (ICP)	-	-		-	-
VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	Physical Land Resources (GAS) (ICP)	-	-		-	-

VUBrussel	Gecombineerde studiegebieden	Master of Physical Land Resources (ICP)	0	12		-	-
VUBrussel	Toegepaste wetenschappen	Master of Science in Photonics (EM)	-	-	-	-	-
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven	Industriële wetenschappen en technologie	Master in Food Science, Technology and Nutrition (EM)	0	25	100%	18	2

Bij de gezamenlijk georganiseerde opleidingen worden de studenten soms geregistreerd in één instelling.

De KULeuven spreekt in hun tabellen van interne en externe docenten.

De VUBrussel heeft geen data aangeleverd ivm de docenten. In het verslag van 2005-2006 had de VUB ons cijfers gegeven van 2006-2007 vandaar het feit dat hun aantallen ongeveer dezelfde zijn.

Bijlage 8: Informatie over de toetsing van de adequate taalbeheersing door de Nederlandstalige docenten van de andere taal in functie van hun vakgebied.

UGent	<p>Zie ‘Gedragscode voor onderwijstaal anders dan het Nederlands aan de Universiteit Gent’, goedgekeurd door de Raad van Bestuur d.d. 18 februari 2005, gewijzigd in de vergadering van 25 mei 2007:</p> <p>‘Artikel 6: toezicht over de taalbeheersing van - en faciliteiten voor lesgevers in geval van een anderstalig opleidingsonderdeel of een anderstalige opleiding 14</p> <p>Bij aanduiding van de lesgevers ziet de faculteitsraad, samen met de kwaliteitscel onderwijs (KCO), toe opdat voldaan is aan de vereisten m.b.t. taalkennis van de betrokken lesgever. De KCO waakt steeds over de kwaliteit en het niveau van de taalkennis van de betrokken lesgever. De bewaking door de KCO anticipeert bovendien op de kwaliteitseisen gesteld door de visitatiecommissie en de vereisten voor accreditering. De KCO rapporteert hierover aan de faculteitsraad.</p> <p>De faculteitsraad geeft desgevallend advies aan de betrokken lesgever over de wenselijkheid van – en de mogelijkheden tot vervolmaking in een door de universiteit daartoe erkende instelling voor talenonderwijs.</p> <p>Artikel 7: onderwijsevaluatie van de lesgever</p> <p>De taalbeheersing van de lesgever, ingeval het opleidingsonderdeel gedoceerd wordt in een onderwijstaal anders dan het Nederlands, wordt in de onderwijsevaluatie door de studenten opgenomen. Indien uit het rapport van de KCO blijkt dat deze taalbeheersing onvoldoende geacht wordt, wordt de lesgever in het evaluatierapport gewezen op de wenselijkheid tot vervolmaking en de faciliteiten in een door de universiteit daartoe erkende instelling voor talenonderwijs. Desgevallend kan de faculteitsraad op advies van de KCO de lesgever verplichten tot het volgen van een taal cursus.</p>
KUBrussel	<p>De K.U.Brussel staat bij de aanstelling van haar personeel ervoor garant dat een voldoende kennis van de voor het onderwijs noodzakelijk internationale standaardtaal aanwezig is. Bij de interne kwaliteitsbewaking van opleidingen wordt dit aspect bewaakt.</p>
UAntwerpen	<p>De Universiteit Antwerpen is zich bewust van het feit dat Nederlandstalige docenten de andere taal op een adequate wijze moeten beheersen. In het academiejaar 2006-2007 werkte een werkgroep taalgebruik een concrete gedragscode en toetsbeleid uit.</p>

	<p>In de gedragscode (zie punt 6.3) werd een luik kwaliteitszorg in hoofde van de docent opgenomen.</p> <p>“Artikel 16: Kwaliteitszorg in hoofde van de docent</p> <p>1° Als een anderstalige als ZAP-lid wordt aangesteld aan de Universiteit Antwerpen kan de faculteit voorstellen dat het betrokken ZAP-lid tijdens de normale proefperiode van drie jaar vóór de benoeming de nodige inspanningen doet om voldoende beheersing van het Nederlands te verwerven.</p> <p>2° Wanneer docenten een opleidingsonderdeel aanbieden in een andere taal dan hun moedertaal, dient het instellingsbestuur daarop toe te zien door middel van een systeem van kwaliteitszorg en te waarborgen dat de docenten deze taal op adequate wijze beheersen. Dit gebeurt naar aanleiding van de decretaal voorgeschreven evaluatieprocedure. Indien daaruit blijkt dat het taalbeheersingsniveau ontoereikend is, kan de faculteit de docent adviseren c.q. verplichten om een vervolmakingsopleiding te volgen.”</p>
UHasselt/tUL	<p>Conform de gedragscode garandeert de universiteit bij de aanstelling van haar personeel dat zij beschikken over voldoende kennis van de voor het onderwijs noodzakelijke internationale standaardtaal. Dit aspect wordt bewaakt bij de interne kwaliteitsbewaking van de opleiding. Er wordt op gewezen dat een aantal ZAP-leden gedurende een periode in het buitenland hebben gewerkt en daar hebben gecommuniceerd in de internationale standaardtaal. Via wetenschappelijke literatuur, eigen publicaties, deelname aan congressen, contacten gastprofessoren, ... onderhouden ze hun kennis van de internationale standaardtaal.</p>
KULeuven	<p>De K.U.Leuven stelt zich echter garant dat bij de aanstelling van personeel een voldoende kennis van de voor het onderwijs noodzakelijk internationale standaardtaal aanwezig is en dat dit via de interne kwaliteitszorg wordt bewaakt.</p>
VU Brussel	<p>De semestriële interne studentenevaluaties bieden de mogelijkheid om onvoldoende taalbeheersing van de Nederlandstalige docenten van de andere taal in functie van hun vakgebied in het aangeboden onderwijs (al dan niet in een andere taal, dan het Nederlands) op te sporen.</p> <p>Alle bachelor- en mastersopleidingen en kandidaats- en licentieopleidingen zijn jaarlijks per semester het voorwerp van een periodieke onderwijs-e-valuatie door studenten met als doelstelling het onderwijsproces te optimaliseren en die in essentie gericht is op het detecteren c.q. remediëren van problemen; in tweede instantie is de onderwijs-e-valuatie een algemene tevredenheidsenquête over de kwaliteit van het verstrekte onderwijs.</p>

	<p>De onderwijs-e-valuatie betreft een standaardenquête die per opleidingsonderdeel peilt naar de tevredenheid over de volgende aspecten: de inhoud van het hoorcollege en de didactische kwaliteiten van de lesgever, de kwaliteit van het studiemateriaal, de studietijdervaring, de aangeleerde vaardigheden in WPO, en de wijze van examineren. Aan de onderwijs-e-valuatie 2006-2007 2de semester werden twee nieuwe subenquêtes toegevoegd, een betreffende het opleidingsprogramma en een betreffende de opleidingsfaciliteiten.</p> <p>De resultaten worden gerapporteerd na elke semesterevaluatie. De globale resultaten worden gerapporteerd aan de studenten en de Voorzitter van de opleidingsraad. De docenten krijgen de globale resultaten en hun individueel resultaat per opleidingsonderdeel. De Decaan ontvangt de globale resultaten en alle individuele resultaten relevant voor zijn faculteit. De Vice-Rector Onderwijs tenslotte ontvangt alle resultaten.</p> <p>De individuele resultaten worden gerapporteerd van zodra drie studenten effectief hebben deelgenomen aan de evaluatie van een opleidingsonderdeel.</p> <p>De globale resultaten worden gerapporteerd onder de vorm van histogrammen die de gemiddelde tevredenheid uitdrukken, per geëvalueerde opleiding en per geëvalueerd opleidingsjaar, en dit voor alle geëvalueerde aspecten.</p> <p>De individuele resultaten betreffen minstens een gemiddelde waarde en een signaalwaarde, beide uitgedrukt in een categorie (Zeer Slecht – Slecht – Middelmatig – Goed - Zeer Goed). Wanneer een signaalwaarde slecht of zeer slecht is, spreken we van een probleemsignaal, dat verder dient opgevolgd.</p> <p>De opvolging van de resultaten is verplicht van zodra deze voldoen aan de volgende representativiteitsregel: een deelnamepercentage van 50% met een n-waarde van ten minste 3 studenten.</p> <p>Elk negatief resultaat (i.e. een probleemsignaal) maakt het voorwerp uit van een opvolgingsprocedure, waartoe de Decaan het initiatief dient te nemen en waarin ook de docent die het probleemsignaal kreeg en de opleidingsvoorzitter van de opleiding waarin het probleemsignaal voorkomt, worden betrokken. De Vicerector Onderwijs houdt toezicht op de opvolging en de eventuele remediëringsinitiatieven.</p>
Arteveldehogeschool	----
EHSAL – Europese Hogeschool Brussel	Adequate taalbeheersing vormt een onderdeel van de docentenevaluatie en bijsturing op dat vlak gebeurt eveneens conform deze procedure. Ook tijdens het academiejaar 2006-2007 worden alle docenten in anderstalige opleiding(sonderdel)en uitgenodigd om deel te nemen

	aan een assessment, georganiseerd door een externe organisatie en aansluitend indien wenselijk een aangepaste opfrissings/vervolmakingscursus te volgen, met aandacht voor de specificiteit van lesgeven en ontwikkelen van cursusmateriaal in het Engels. Het professionaliseringsaanbod van de hogeschool neemt ook trainingen op mbt 'omgaan met diversiteit' in de klaspraktijk.
Erasmushogeschool	De kwaliteit van de taalkennis van Nederlandstalige docenten die doceren in een andere taal wordt in alle departementen gegarandeerd door hun opleiding, diploma en referenties. Sommigen zijn een 'native speaker' van de andere onderwijstaal.
Groep T Leuven hogeschool	Industriële wetenschappen en technologie: de betrokken opleidingsonderdelen worden gedoceerd door Nederlandstalige docenten die in het bezit zijn van de nodige bekwaamheidsbewijzen (licentiaatsdiploma en/of doctoraat) om in de betreffende vreemde taal te mogen doceren Onderwijs: De betrokken opleidingsonderdelen worden gedoceerd door Nederlandstalige lectoren, die in het bezit zijn van de nodige bekwaamheidsbewijzen om in de betreffende vreemde taal te onderwijzen.
Hogere Zeevaartschool	Van de docenten wordt verwacht dat ze perfect tweetalig zijn.
Hogeschool Antwerpen	nvt
Hogeschool Gent	Engelstalige opleidingsonderdelen: bij alle studenten die een Engelstalig opleidingsonderdeel volgen, wordt systematisch op het einde van het opleidingsonderdeel een enquête afgenomen waarin ze op anonieme wijze hun evaluatie van het opleidingsonderdeel bekend kunnen maken. Onder andere over volgende aspecten brengen ze evaluatie uit: - De docent slaagt erin de leerinhoud begrijpelijk uit te leggen. - Over het algemeen ben ik tevreden over de kwaliteit van het onderdeel dat door deze docent wordt gegeven. In diezelfde enquête kunnen de studenten ook vrije opmerkingen formuleren met betrekking tot elk aspect van de kwaliteit van de onderwijsverstrekking. De Engelstalige opleidingsonderdelen worden al meerdere jaren ingericht. Uit de resultaten van de enquêtes blijkt jaar na jaar dat de studenten geen klachten hebben over de beheersing van de Engelse taal door de Nederlandstalige docenten.
Hogeschool Sint-Lukas Brussel	---
Hogeschool voor Wetenschap & Kunst	De Nederlandstalige docenten die taalvakken moeten doceren beschikken over de vereiste diploma's. Bij het doceren van de niet-taalvakken moet de docent kunnen aantonen dat ze over

	voldoende taalbeheersing beschikken. Voor de Toegepaste taalkunde geen specifieke toetsing.
Hogeschool West-Vlaanderen	Alle Nederlandstalige docenten die in functie van hun vakgebied, met uitzondering van netwerkeconomie vreemde talen, hebben minstens een universitair diploma in die betrokken taal. In netwerkeconomie werd de betrokken docent getoetst aan zijn Engelstalige cursussen, die internationaal als voorbeeld golden in een Tempusproject.
Karel de Grote-Hogeschool KH Antwerpen	Voorafgaand aan de toewijzing van een docent aan een opleidingsonderdeel, wordt de adequate kennis van de onderwijstaal getest via een mondelinge toets met het hoofd van het Centrum voor talen van onze hogeschool. Indien nodig wordt de docent nog doorverwezen naar de cursus 'Academic English' die door het Centrum voor Talen op twee momenten tijdens het academiejaar wordt georganiseerd voor docenten die het vereiste taalniveau niet halen of hun talenkennis verder willen perfectioneren.
Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende	----
Katholieke Hogeschool Kempen	Een docent kan, in samenspraak met het departementshoofd en het hoofd internationalisering, aantonen dat hij/zij in aanmerking komt voor het lesgeven in een andere taal. De beoordeling van de beheersing van de vreemde taal komt aan bod tijdens functioneringsgesprekken en steunt voor een groot deel op zelfevaluatie als een onderdeel van het persoonlijk ontwikkelingsplan van de docent. De K.H.Kempen biedt aan alle docenten de mogelijkheid om gepersonaliseerde taalcursussen te volgen op de campus Geel op een aanvaardbaar dagmoment bij een minimum deelname van 15 cursisten.
Katholieke Hogeschool Leuven	De KHLeuven staat bij de aanstelling van haar personeel ervoor garant dat een voldoende kennis van de voor het onderwijs noodzakelijk internationale standaardtaal aanwezig is. Bij de interne kwaliteitsbewaking van opleidingen wordt dit aspect bewaakt.
Katholieke Hogeschool Limburg	----
Katholieke Hogeschool Mechelen	De Katholieke Hogeschool Mechelen wil proactief omgaan met deze problematiek en start met een professionaliseringscursus 'Academic English' – 'lesgeven in het Engels'.
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven	----
Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen	----
Lessius Hogeschool	De docenten die de talen verstrekken beschikken over een licentiaats- of doctoraatsdiploma of een gelijkwaardig buitenlands diploma. Het gaat hier om een licentiaatsdiploma in de Germaanse of Romaanse filologie, een licentiaatsdiploma vertaler en/of tolk, een doctoraat in de taal en letterkunde of een doctoraat in de letteren en wijsbegeerte.

	De docenten die opleidingsonderdelen aanbieden in het EBS programma beschikken alle over een licentiaatsdiploma of een gelijkwaardig buitenlands diploma, een aantal over een doctoraat.
Plantijn-Hogeschool	Er gebeurt geen formele toetsing ivm de adequate taalbeheersing van de andere taal. De hogeschool gaat bijzonder zorgvuldig te werk bij het toekennen van opdrachten, zowel wat de beheersing van het vakgebied betreft als wat de taalbeheersing betreft.
Provinciale Hogeschool Limburg	Geen toetsing van de taalbeheersing.
XIOS Hogeschool Limburg	Voor de opzet van de internationale module in de opleiding toegepaste informatica werden de betrokken docenten een jaar lang gecoacht inzake het gebruik van het Engels als onderwijstaal zowel schriftelijk als mondeling.